

کتابخانه

Ketabton.com

> يوښتمې پېړۍ

دوزخ

د پاكستانى فوجى زندان لو بهر ملكي زندانونو قيامت خېز داستانونه

ترتيب

وروستی بیرغچي هم ولوبد / پروفیسور محمود مرهون

دورومبی خپرکی

• د مبارزي ډگر: د کړاوونو په سلسله کښې د زندانونو لړۍ

دویم خپرکی

• په بحرین کښې زنداني کېدل

درېم خپرکی

• د پاکستانی فوخي زندان قیامت خېز داستان

څلورم خپرکی

• د گيله من وزیر د زنداني داستان یو نظم

وروستی بیرغچي هم ولوبد

تېلېفون مې و رېږدېده، چې خلاص مې کړه د گيله من مېسج و او اواز ئې پرې اېښی و.

سلامونه! استاد مرهون محترم صاب! جوړ یې، په خبر یې صحت دې ښه دی؟ یعنې ستا دا رایه ده چې د کتاب په دا یو مخ په پښتۍ دې مکمل دا عکس راشي یعنې دا بل شیان دې ترې ها خوا شي که څنگه کار فرض کړه؟

موږ د هم دې ستاسې په لاسو کښې پراته کتابه په اړه خبرې کولې. دا د کتاب د چاپ وروستی مرحله وه، په دې اړه مو مخکښې ډېرې نورې خبرې او قصې له هغه وروسته او د مخه هم درلودلې. زموږ خبرې له هغه وروسته شروع شوي چې کله دی د بحرین څخه وروسته د ریاست له زندانه ازاد شو، موږ ډېر مشترک مخامخ پر تېلېفون او سپېسونو بحثونه سره کړي وو. مگر تر دغه پیغام یو ساعت وروسته مې لومړی خبر ولید چې د اولسي شاعر او د پښتون ژغورنې غورځنگ مخکښ غړي گيله من وزیر باندې حمله شوې. زه له هم هغه لومړی پوه وم چې نه پاتې. درې علتونه وو چې دا مې حصول لومړی دا چې د ظالم ریاست د کور مخ ته دونه ښکاره واضح او مخامخ مزاحمت بېخي لوړه سربازي او سرتېري وه د هر چا د وس کار نه و.

مگر د گيله من سرکښي، اروا او پښتانه غرور له پېله ځان قرباني
 باله. دوهم علت دا ؤ چې پر محکومه خاور تر ټولو لويه مبارزه او تر
 ټولو درنه او خطرناکه جگړه د فکر او نظرياتو جگړه ده. دې خپله د
 کتاب په يوه برخه کښې چې څو واړه ئې په خبرو کښې هم وئيلي دي
 وائي: "ما د رياست يوه ميچر ته وئيل: هغه جنگي مخالفين چې په
 جنگ کښې دې نيولي دي تر ما کم رېږوي وائي: ده راته وئيل هغه يو
 کس دی و به ولم قصه ئې خلاصه شوه مگر ته په يواځې ځان بسته
 لښکر پاڅولی او جوړولی شي ستا مرمی گرځي لگي نه بلکې خلک
 را پاڅوي."

درېم علت هم د ابر قدرتونو په وړاندې قيام او سرکښي وه، د هغه
 بېرغ، وطن او تاريخ اواز پورته کول وو چې ابر قدرتونو او رياست
 عملاً تر گوندو لاندې کړی او بسته هېواد ئې په سپينو بسترگو او
 مخامخ قبضه کړی او هېڅوک هېڅ نه ورته وائي.

گيله من د يوه نوي، پرامنه او لوی افغانستان د ښکاره تصوير يو
 شفافه تابلو وه. هغه د پښتانه قوم مبارزه پېل کړې وه، مگر هدف ئې
 ډېر واضح ؤ چې د لوي افغانستان په جوړېدو ئې خپل ارمانونه لاس
 ته راوړلي بلل. مگر يوه خبره ډېره عجبې او واضح وه چې دا شيان ئې
 په خبرو نه بلکې په عمل کښې په ښکاره توگه مخامخ تر سره کول
 وئيل او کول ئې. دونه ښکاره او واضح خطرناکه وه چې ماله ټولې
 ملگرتيا او يارانې سره څو ځله شک پر کړی ؤ مگر کله مې چې ئې د
 زندان نا خوالی وليدلې گوته په غاښ پاته شولم چې دا ځونه کلک
 سترگی او بې ډاره دی، مگر د هغه څخه ډار څنگه ورک شو د دې
 خورا عجبې علتونه وو چې ځيني ئې ما ته خپله وئيلي وو.

یوه دا خبره وه چې ده همېشه کول، وئیل تر غلامۍ په مرگ زاضي
 یم. نو که غلام ژوند کوم یا غلام مرم دا دواړه شرم دی، نو بیا په نره
 مخامخ او ښکاره بغاوت تر ټولو ښه دی دغه لومړي بغاوت له خواړی
 او غریبۍ له کاره را ویستی او کله چې ئې د ریاست زندان کات کړ
 تر پخوا ډېر کلک او سنگ زړه شو. روانشناسي وائي چې یو څوک
 دومره وډاروه چې ډار ختم نه شي ده ته ئې دومره سختې جزاوي
 ورکړې چې له ده بېخي ډار ورک شو له ریاست سره ئې دونه ښکاره
 دغره وهله چې د ډار یوه زړه نه وه پکښې.

موږ چې کله د ده په اړه پږېږو څلور متفاوت اړخه موږ ته په لاس
 راځي. یو گيله من او د هغه مبارزه ده، دوهم د ده اهداف دي، درېم د
 ده شهادت در سونه موږ ته او څلورم څه کول پکار دي.

لومړی، گيله من د خپل لنډ عمر تر ټول شاهکار او بې بديله مبارزو.
 ده د افغان او بالخصوص د ویاړ من پښتون اولس یو ویاړلی کپر کتر
 وړاندې کړی. یو مبارز، ساده، پر کورنۍ (مور، لوبو، زامنو،
 مشرانو او کشرانو) یو مهربانه او زړه سوانده انسان. د ټولو پښتنو
 په څېر ښځو ته د تقدس تر حده درناوی او عزت چې په هغې کښې د
 هغو ازادۍ، زدکړې او حقوق ټول نغښتي وو.

یوه سوله خوښی، پر امن، زیر پر سندرو، ټوکو، اتنونو او خوښیو
 مټین ځوان چې په خپله به ئې له هرې بدې پېښې وروسته دا په زوره
 زوره زمزمه کول:

لالیه! دا خو انقلاب دی زړه به نه ماتوي!
 یو ورځ به داسې شي خبر چې گيله من شهید دی

د خپلو حقوقو طلبکار او پټه کلکه تر دې حده غوښتونکې چې
پر هم دې حقوقو ئې سر قرباني کړې او د لوی بابا احمد شاه
ابدالي دا خبره ئې وزيادله:

پر تنگ مړ خوځه مړ نه دی
د بې تنگه ژوند جفا ده
لاس به وا نه خلم له تنگه
چې پر تنگ پاته دنیا ده
چې سر پرې کړي احمد شاه
د هغو مینه رښتیا ده

د هغه مبارزه څلور برخې لري. لومړۍ پر انساني محور ولاړه او د
ټولو انسانانو تر منځ ورته حقوقو درلودلو مبارزه ده، چې د پټه خپله
شاعري کښې ئې ډېر تمرکز پرې کړی دی. دوهم د لوی افغانستان
مبارزه ده چې له پير روښانه را پېل تر خوشحال خان خټکه له
خوشحال خان خټکه تر ابي فقير، کاکاجي صنوبر او ترنگزو حاجي
صاحبه پورې او بيا هم داسي تر لوی نيکه ميرويس خان نيکه رحمت
الله عليه پورې چې د لوی افغانستان بنيادونه ئې کښېښول بيا هغه
ارمان لوی احمد شاه بابا پوره کړی دغه فکر وروسته هم ډېر و پالل
شو، خو گيله من دوه ايدياله درلودله چې هغه غازي امان الله خان او
ډاکټر نجيب الله او تر ډېره ځايه ئې بنياد پر افغاني نېشتل ازم باندې
ولاړ و.

دوهم محور ئې افغانیت او پښتونواله چې څه نۀ څه بحث مو ئې لوړ وکړې، ولې د دۀ یو متفاوت ټکی دا ؤ چې بالاخر دې پایلې ته رسېدلې ؤ چې لوی وطن ایجاد او امن نۀ شي د پښتانه کور به هم داسې گډ وډ وي. نو ځکه دی د بهرغ تر ټولو نر، مخامخ او کلک ساتونکی ؤ چې د افغانستان پۀ تاریخ کېنې نۀ دی لیدل شوی. هغه پر افغان ملي بهرغ دونه مښن ؤ چې د کور پر ټولو غړو او خان ئې فرض کړی ؤ او جالبه دا وه چې د شهادت پۀ وخت هم لۀ دۀ سره څلور بهرغه ماته معلوم دي چې وو. د افغانستان رنگ تسبیح، کیلي بند، دست بند او بټوه. دا چې نور څونه ور سره وو پۀ دې نۀ یم خبر.

درېم او کلک محور چې تر اخري ساه پکښې و جنگېدۀ هغه د پښتون غوښتنې تحریک ؤ چې د هغې پۀ اړه بحثونه، لیکنې او شعرونه، مبارزې، هڅې، کارنامې او وېناوې ئې دونه دي چې یو لس ساعته مستند فلم پر جوړېدلی شي.

څلورم محور ئې د افغانستان تر ناورین وروسته د محکومیت څخه د افغانستان د اولس د خلاصېدو محور ؤ چې د دۀ درې نور محورونه ئې زیانمن کړي. دغه څلور سره محوره د ریاست او د ابر قدرتونو د گټو خلاف وو نو ځکه ئې د خاموشولو هر ډول کوښښ وکړی شو پۀ پېسو، وظیفو، ډالرو او نور و نۀ شوه نۀ یواځې یوه لاره ور پاته شوه، شهید ئې کړۀ.

دوهم د دۀ اهداف دي که څه هم چې پۀ پورته بحثونو کېنې موږ څه نۀ څه اشاره ورته وکړه ولې ډېر لنډ واضح به ولیکم د لوی افغانستان جوړېدل، د لر او بر افغان یو ځای کېدل، د ټولو افغانانو فردي او ټولنیزه ازادي، د افغانانو سیالېدل او تر ټولو اهم لۀ ریاسته ډخپل غیور اولس خلاصېدل.

درېمه برخه د دۀ شهادت موږ ته درې مسئلې پېړې واضحې کړې. لومړۍ ريفرنډم او خاموشه ريفرنډم پر دې وشو چې لراو بر يو افغان اولس دې او ډېورنډ کرښه هېڅوک په رسميت نه پېژني د دۀ شهادت د نړۍ په هر هېواد او هر براعظم کښې په دې نعره واخستل شوه چې لراو بر يو افغان او لوی افغانستان دا د سلو څخه د زياتو کالو په وړاندې يو ښکاره غېر رسمي ريفرنډم ؤ. دا ئې ثابته کړه چې محکوم پښتون نه پخوا له رياست سره ؤ او نه هم اوس دی بلکې دوي په زور او جبر محکوم کړی دی.

دوهم ريفرنډم دا ؤ چې نړۍ ته ثابته شول چې پښتون متشدد نه دی پر پښتانه تروريزم او تشدد تپل شوی او دسيسه ده ځکه هر چا په امن او از جگ کړی او دا اواز لا روان دی. او درېم ريفرنډم او درس دا ؤ چې هر څونه سوله ايزه مبارزه او چغې ووهو ژوند کولو ته مو نه پرېږدي بنديانوي مو، خوږوي مو، ورکوي مو او بالاخره د خپل لستونې په مار مو چيچي او په شهادت مو رسوي.

څلورم اوس څه کول په کار دي. موږ پېړې جنازې وکړې محسود شهيد شو، پاڅون ئې وزېږوه وروسته عارف وزير ووژل شو، بيا لونی په شهادت و رسول شو او بيا عثمان کاکړ په شهادت و رسول او دا دې خپل ملي شهيد گيله من مو هم له لاسه ورکړو. دا قصه نوې نه ده دا قرنونه کېږي روانه ده، گر چه مبدا ئې له پير روښان او روښاني تحريکه ښکاري چې مغلو شهيدان کړل، خټک او کورنۍ ئې هم داسې مغلو وځپل او د تاريخ جبر بيا د انگرېز په بڼه را څرگند شو او څو نور مخونه ئې واغوستل او لا روان دی مگر افغان اولس او پښتون قام هېڅ د عبرت درس ترې وانه خسته.

پښتون ریاست او د ریاست شا ته پټ د نړۍ ابر قدرتونو ته فتوا هم
 په لاس ورکړه، پښتون اېټم بم هم ورته جوړ کړی، پښتون ئې د هند
 او کشمیر جگړې ته هم و خېژوه، په پښتانه ئې خپل کور افغانستان
 هم خراب کړ، مگر پښتون لا هم د پیسو، چوکیو او اقتدار په نشو
 مست پردي ډول ته ناڅي افغانان چې د ملا تېر او نېشنل ازم بنسټ
 ئې پر پښتون قام ولاړ دی تر څو د خپل مستقل هېواد غم ونه خوري
 د ریاست نه بلکې د ریاست د مالک او ابر قدرتونو لوبه درک او د
 لوبې په وړاندې یو ځای ونه درېږي هېڅکله به ښه ورځ ونه ويني او
 ابر قدرتونه به ئې د کرنل امام، حقاني، عبدالقادر خان او نورو په
 خبر لومړی تر سپیو بتره استعفاده کړي او وروسته به ئې د نا معلوم
 افرادو په وسیله خپله ووژني.

لنډه دا چې زما د مبارزې ورور د لوی افغانستان ارمان ژن پر افغان
 خاوره مئین، د بېرغ وروستی ساتونکی، په دنگ سر بېله تسلیمې
 او سر ټیټې مستانه مرګي ته په غېږ ورغلی او لکه د عظمت او سر
 بلندی یو دنگ مینار را و غورځېده مگر داسې را و غورځېده چې
 ژوند ئې خلک پاڅول او په شهادت ئې خلک له پاڅېدو وروسته پر
 حرکت را وستل او هم دې ته د ملت، ملي او لوی شهید وائي چې
 ژوند او شهادت دواړه ئې د افغان او بالخصوص پښتون قام د درد
 دوا شول او دا لازمه نوره گرمه او سره شوه.

خبرې ډېرې زیاتې دي مگر تر دغه خبرو دا دویر داستان او د ریاست
 جبر چې ده په خپل روان قلم او مخامخ لیکلی دی تر ټولو زیات مهم
 دي. خوشحاله یم چې د خپل شهید ارمان ژن ملګري وروستی ارمان
 د خپلو یارانو بالخصوص "کتاب کور" په همت تر سره کېږي، خو
 کاشکې چې دا زیری مې په ژوند ورکړې وې.

وړو مې خپرکی

د مبارزې ډگر

د کړاوونو په سلسله کې د زندانونو لړۍ

کله چې 'پشتون ژغورنې غورځنگ' په وجود کې راغی زما دوه کاله د مسافري پوره کېدل. د عربو په یو کوچني هېواد بحرین کې د 'پشتون ژغورنې غورځنگ' د پېلېدو سره ما د دغه غورځنگ لمن له حد زیاته کلکه ونيوله. د ټولنیزو رسنیو له لارې ما د پاکستانی ریاست په ادارو فوځ، اټي ایس اټي، پولیس او نورو محکومو بېخي سختې نیوکې د تقریر او شعر په شکل کې شروع کړې. په هره موضوع به وار په وار په خپله فېسبوک پاڼه په ژوندۍ بڼه راتلم، دغه خپرونې به میلیونونه کسانو تعقیبولې. د پاکستانی ریاست اصلي خهره او د پښتنو سره ظالمانه رویه به مې هم پښتنو ته او هم نړۍ ته

په گوته کوله. په ډېر لږ وخت کېنې ما په لر او بر کېنې میلیونونه مینه وال / تعقیبوونکي پیدا کړل. ځکه چې ما د کوزې پښتونخوا د پښتنو سره د شوي ظلم د بیانېدو سره سره د لر او بر افغانانو د یووالي او ورورولۍ د پاره هم شعارونه بېخي کلک پورته کول. که یو خوا د پاکستانی ریاست ظلم بیانول جرم و، ولې بل خوا د افغانانو د یووالي خبره له هغې په سل ځنده زیات جرم او خطرناکه عمل و. د پاکستانی ریاست د ظلم او ستم ټول داستانونه مې په زړه وو خو د "پشتون ژغورنې غورځنګ" له مخه زمونږ سره هېڅ داسې مضبوط سنگر نه و چې مونږ په ډاډه زړه او پوره باور خلکو ته د پاکستانی ریاست د جبر داستانونه بیان کړي او څرګند کړي وې. ځکه چې د دې له مخه به دې فقط د پاکستانی ریاست مخالفه یوه خبره هم نه شوه کولې، که چا به کوله یا مرګ یا زندان به ئې برخه و. خو لنډه دا چې زما درې کاله پوره شول په سفر کېنې، په دې وخت کېنې به ما ته له پاکستانه په رنګ رنګ شمېرو زنگونه راتلل. د مرګ، زندان او بې عزته کولو د هرکې به ئې را کولې. په وزیرستان کېنې به زما کورنۍ ته بار بار د پاکستانی ادارو کسان راتلل په کور دتنه به ئې رنګ رنګ درکې ورکولې، د مرګ گواښونه به ئې ورته کول. یوه ورځ نه بله ورځ به ئې زما مشر ورور او ترونده خپلو کېمپونو ته وړل، دا چې درکې او ده کیانې له حد سپوږ شوي نو ما ته خپلې کورنۍ وویل چې ته وطن ته داسې زړمه راځه ځکه چې دلته د پاکستانی حکومت ارادې

درته ښې نه دي. نو یو خوا خوزه په سفر کښې تنگ وم بل خوا د وطن
تگ له خطرونو ډک ؤ.

په دې وخت کښې ما ته په وټسپ د الماراتو نه د خوست دوو ملگرو
مېسجونه وکړل چې مونږ غواړو چې د ویزې (یعنې د چکر وېزه) د
یوې میاشتي در ولېږو او الماراتو ته په چکر راشې. نو ما هېڅ بله نه
وکره دستي مې ورته ووئیل چې سمه ده. ما فکر وکړ چې یو خوبه دا
معلومه شي چې په هوائی ډگرونو خوبه ممنوع نه وم، بل به لږ نوی
هېواد او نوی ملگري ووینې دا د زړه تنگون به دې کم شي. لنډه دا
چې په لسو ورځو کښې دننه الماراتو ته د ابو ظهبي په هوائی ډگر ور
داخل شوم. کله چې الماراتو ته ورسېدم نو په الماراتو کښې مېشتو
پښتنو بیا په خاصه توگه د بر وطن افغانانو دومره مینه راکړه چې په
صفت کولو به ئې یو جلا کتاب ولیکل شي. زما حوصله ئې بېخي د
پامیر د غر غونډې مضبوطه کړه. ما به چې ځان ته کتل او د لر او بر
افغانانو مینه به مې کتله نو حق حېران به شوم. زړه کښې به مې وئیل
چې د دغه قام په تنگ خو چې سل ځله مړ شي نو مړ نه یې. لنډه دا
چې مبارزې ته ئې نور هم سخت وهڅولم او پیاوړی ئې کړم. خو ورځې
تېرېدې ځای په ځای به په ما زرگونه پښتانه را چاپېرېدل او رنگ
رنگ محفلونه به ئې راته جوړول صحبتونه، ډوډۍ او پروگرامونه
شروع شول. اخر د الماراتو د حکومت هم راته پام شو او په الماراتو
کښې مېشت د پاکستاني ریاست غلامان هم په حرکت کښې راغلل.

یوه ورځ مازیگر له 'العین' څخه 'ابوظهبي' ته ووتو په لاره کښې مو
په یو کښې هوټل ډوډی وخوره، د ماسخوتن د ډوډی نه چې روان
شو د ابوظهبي په سیمه کښې د اماراتو د خفیه ادارو (یعنې سی ائی
ډی)، گاډي را پسې شول. نیم مخکښې او نیم وروستو شول، هارنونه
ئې وهل او په مونږ ئې د ودرېدو ټینګار کوه. مونږ چې گاډی یوې
خوا ته کړنو سمدستي راغلل زما دروازه ئې را خلاصه کړه، وئیل ئې
چې 'ته' را ښکته شه او زموږ سره به ځي. ملګرو مې ووئیل چې هم
دغسې وکړه. زه' را ښکته شوم او د دوي گاډي ته وختم، روان شو. د
سفر په دوران کښې د دوي لهجه او خبرې پېڅي سمې وې، خو د یو
ساعت سفر نه وروستو چې د موصفي شرطي مرکز ته ورسېدو نو د
دوي لهجه یو دم بدله شوه. زه' ئې یوې کمرې ته ورپورې وهلم، وئیل
ئې چې 'لا سونه دېوال ته پورته کړه'، او د ناموس ښکښلې ئې شروع
کړې، د تفتیش او خبرو نه پس ئې د موصفي مرکز زندان ته واچولم.
هلته نور بلها پښتانه مسافر زندانیان وو، هم را ته خوشحال شول هم
را باندي خوا بدي شول. په دې زندان کښې له دوو ورځو وروسته ئې
یوې بلې سترې قضیې ته یوړم. ستره ځکه وه چې زما په غوږونو شور
له حد زیات راتلو. کله چې ئې ورسولم نو یوې کمرې ته ئې داخل کړم.
سترګې ئې را خلاصې کړې، مخامخ دنگ سړی ناست ؤ. اول په عربي
ژبه شروع شو خو زما عربي ژبه له هغه تېزه وه نو د ده وار خطا شو
دستي ئې ووئیل چې 'بھائی جان! بات سنو' یعنې په اردو ئې ووئیل چې
خبره واوړه! ما ورته وویل چې 'تنه!!!' یعنې تاسې یاست وئیل ئې

"هو! دستي ئې ووتل چې "پي تي اېم" او تاسې څه غواړئ؟" ما
 ځواب ورکړ چې "ولې تا ته پته نشته؟" وئیل ئې "زاته پته ده" خو د
 اوږد بحث نه پس ئې ووتل چې "ته د افغانستان د دوبي قونصلېټ
 ته د چیش لپاره لار وي؟" ما ورته ووتل چې "د افغانستان سفیر د
 دودۍ پروگرام را ته کړی ؤ بس" وئیل ئې "نه! نه! رښتیا خبره وکړه" ما
 وئیل "هم دا رښتیا دي". خو اخر غصه شو وئیل ئې "ته داسې نه منې".
 دوه د وردۍ کسان راغلل، یوې کوچنۍ کمرې ته ئې بوتلم چې زه
 فقط پکښې ځای شوم. د دې کمرې د پاسه چت بېخي ټیټ ؤ زما د
 سر سره، خو د دغه کمرې چت مکمل ائیرکنډیشنډ / ای سی ؤ. تقریباً
 شل دقیقې بعد زما وجود مکمل لکه د واوړې سنجه شو، بېخي
 کلک شوم، لاسونه به مې نه شول خوځولي، ټول وجود مې اندام اندام
 یخ شو، مرگ ته نژدې شوم، په دې دوران په ما بې خودي راغلي وه.
 چې په خود راغلم، بله هم هغه شان وړه کمره وه هغې ته ئې ور دننه
 کړم خو د هغې د پاسه چت مکمل گرم هیټر ؤ، یعنې په چت کښې ئې
 ټولې سرې د اور انگار کولمې پېچلې وې. په دې کښې هم چې شل
 دقیقې تېرېدې زما د وجود څخه ځولې داسې روانې وې لکه سرې
 چې په غسل خانه کښې د لمبېدو په وخت په ځان اوبه تویوي. چې
 بې خودۍ ته نژدې شوم بهر ئې را وویستم. یو تور دېوال ته ئې ور
 ودرولم دوه کسانو د بجلۍ / برق دغه تور د پلاسټېک / رېږ په څرمن
 بند تارونه پائیپونه ئې په لاس کښې وو. په مائې په وهلو پېشه وکړه.
 زما وجود خو یخ والي او گرم والي بېخي نرم کړی ؤ، د تار په هر گزار

به زما په وجود پرڅه پرڅه وینه وتله. را پورې سترې شول او د هر
 گزار سره به ئې د ناموس ښکښلې کولې او دا به ئې وئیل چې نوایه!
 د افغانستان دوی قونصلېټ ته ولې او د څه لپاره لاړ وې؟. خو زما
 خواب هم هغه ؤ چې ما ته سفیر د دودۍ پروگرام کړی ؤ. خو خبر په
 دغه وهلو او ښکښلو کېنې زما د محکمې وار را نزدې شو یوه دوی
 ورځې پس ئې چې محکمې ته وړاندې کولم نو دغه دنگ سړی راغی
 وې وئیل چې دلته چې څه هم وشول پرې خاموش شه، که په محکمه
 کېنې او یا بهر دې فقط ځله ویته کړه نو ستا هغه ملګري چې ته ئې
 را دعوت کړې یې د هغو کاروبار به ختم وي او هغوي به په اماراتو
 ممنوع وي او ته به هم ژوندی ورسره ورک یې. زه چې محکمه ته پېش
 شوم هېڅ مې ونه وئیل. د ځان په غم نه بلکې د ملګرو له خاطره
 خاموش پاتې شوم. محکمې د زندان څخه د وتلو امر را کړ خو بهر ئې
 را باندې کلک بند پزونه ولګول چې موبائل باندې به خبرې نه کوي،
 غوندو ته به نه ځي، چا سره به مېلمه کېږي نه او داسې نور. زه له
 زندان نه راووتم خو محکمه مې دغسې چالان پاتې شوه. بهر چې
 راغلم خو ورځې به زه د وهلو له امله سم کېښناستې نه شوم، ملګرو
 ته به مې د یو بل شي د خوړېدو بهانې کولې. لنډه دا چې پوره دوی
 میاشتي مې د محکمې کېس وچلېدو دوی میاشتي پس محکمې د
 بري کېدو امر را کړ خو اخر کېنې ئې ووئیل چې دغه ستا اول او اخر
 وار ؤ چې اماراتو ته راغلې بیا د عمر لپاره نه شي راتلې. ورځ دوی
 پس چې د اماراتو د هوایي ډګر څخه بحرېن ته تلم نو په ما پسې

خوارلس زره پینځه سوه درهم (14,500) مخالفه یعنی جرمانه راغلي
 وه. هغه مې ادا کړه او واپس بحرېن ته روان شوم. بحرېن ته په رسېدو
 ئې پوره لس ساعته په هوائې ډگر کېنې ایسار کړی وم او رنگ رنگ
 تپوسونه ئې رانه کول. خو اخر ئې هم بحرېن ته د داخلېدو اجازه
 راکړه.

د دغه سفر په دوران کېنې نورې هم بلها خوږې او ترخې خاطرې لرم
 خو ستاسو د وخت په خاطر مې فقط لنډې او اړینې خبرې ولیکلې.
 دغه وه زما د مبارزې د اول زنداني کېدو قصه. له دې بعد به د
 دویم ځل زنداني کېدو قیصه در سره شریکوم، هغه هم د عربو د یو
 بل کوچني هېواد د بحرېن د زندان قصه.

دویم خپرکی

په بحرین کښې زما زنداني کېدل

د اماراتو دوبي ابو ظهبي له زندان او محکمې څخه پس به یو شل ورځې هم بحرین ته زما د راتګ نه وې پورده. چې د ما بنام لمونځ مې وکړ. غوښتل مې چې خپل غټ ګاډي ته تېل واچوم. له خپلې کمرې ووتم د ګاډي په طرف چې ګاډي ته ورسېدم د دېرې اندیو لاندو زنگونه را شروع کړل. وئیل ئې چې ګیله منه! دلته د 'سي ائي ډي' (یعني د بحرین د خفیه ادارې) کسان راغلي دي ستا د خوب ځای، کټ، بېګونه او سامانونه ئې ټول لت په لت واړول. اوس تا غواړي. خومه راځه نیسي دي. ما فکر وکړ چې په اماراتو هم ممنوع یې. په سعودی عرب هم ممنوع یې. بحرین د عربو بېخي کوچنی هېواد دی نو هېڅ نه شې پتېدلې. بهتره به دا وي چې ځان ورته حاضر کړم. ما

خپل ورور او یو بل د بحرېن ملګری مې خبر کړل چې شاید زه ونیول شم نو تاسو دې خبر یئ.

خبر زه د ګاډي نه د خپل استوګنځای (یعنې د خپلې دېرې) په خوا روان شوم. چې لس دقیقې وروسته دېرې ته ورسېدم زمونږ په کمره کېر چاپېر د خفیه ادارو کسان ولاړ وو. ما ته ئې د موبائل سکریڼ ونیوه، /زما ویډیو پرې چالان وه. عسکر ووئیل چې 'دا ته یې؟' ما ووئیل 'هو! ووئیل ئې' راځه دتنه کمرې ته! چې ننوتم ووئیل ئې چې 'هغه بېنر را واخله چې د منظور عکس پرې رسم دی' ما ورته ووئیل 'نشته'. خبر د ډېر بحث وروسته ئې ووئیل چې 'زمونږ سره راځه! که څه قیمتي سامان دې وي هغه هم له ځان سره را واخله'. ما هېڅ چرت خراب نه کړ ځکه چې په هغو خفیه ادارو کسانو کېنې اکثر پنجابیان ول. ما ږمنځ را واخسته وپښتان مې ږمنځ کړل. بڼه چټک روان شوم غږ مې پرې وکړ چې 'یاله حرکات' (یعنې هېڅ خبره نه ده / نه هېڅ ډارېږم ځی حرکت وکړئ). هم هلته یو کس ووئیل چې 'دغه وپښتان به در خرېم'. ما ورته وخنډل روان شو. زما د ګاډي طرف ته لاړو د هغې سیتان ئې وڅیرل خو څه په لاس نه ورغلل. نیم ساعت مزل مو وکړ د بحرېن د 'سي ائي ډي' مرکز ته داخل شو. چې گورم یو تن مې د شالو خوا لاسونو ته هتکړی را واچولې، په یو کوچني ځای کېنې ئې په چوکۍ کېنېنولم او سخت ټینګار ئې وکړ چې 'هېڅ یو لفظ به له ځلې نه را وباسې'. لږه شېبه وروسته ئې یو غټ ګردی ځوان

راوستو چې ومې کتو ما پېژندو. زمونږ وزیرستاني ؤ د مسیدو
قبیلې سره ئې تعلق ؤ. مونږ به نیازي بللو. د هغه هلته کاروبار ؤ غټ
گاهې ئې ؤ، لوډر او نور شيان ئې درلودل. له هغه مې په اشاره کښې
وپوښتل چې "ولې؟" هغه وئیل چې "زه ئې ستا په گناه را ونیوم. ما
فقط ستا تصویر پر خپل فېسبوک نشر کړی ؤ. را وې نیولم بیا ئې
ستا تپوس را څخه وکړ، ما ته ورته یاد کړې دوي درغلل ته ئې هم
راوړې. نه پوهېږم چې څه خبره ده؟"

بس زه او هغه مسید وږي ترې ناست وو تقریباً دوي شپې دوي ورځې
ئې په هغه کوچني چوکيو کښې لاس تړلي کښېنولي وو او د خبرو او
حرکت کلک بندیز ؤ. له خوبه، تندي لوږې او ناستې ستړیا بېخي په
عذاب وو. زه خو خبر لږ کمزوری يعني ډنگر وم خو مسید جوان
بېخي غټ چاغ ؤ. شاته هتکړيو کښې هم ډېر په زحمت بند ؤ. هغه
ډېر په عذاب ؤ. زه له ځانه زیات هغه ته زورېدلېم. دوي شپې ورځې
پس ئې هغه مسید اول یو دفتر ته وردننه کړ، پوښتنې ئې ترې شروع
کړې. څه وخت وروسته هغه را ووتو زه ئې حاضر کړم. قاضي چې زه
ولیدم دستي ئې په عربي ژبه ووئیل چې "تعال یا شاعر!" (يعني راشه
شاعره!) یا له گول قبیله (چې يعني یو په عربي شعر ووايه)، ما په
عربي ژبه مات گود غزل ورته ووئیل، هغه له خدا شین شو. وئیل ئې
چې "تکره سړی یې!" دستي ئې ووئیل چې "شاعر خو مینه خوروي،
ته ولې فتنې ته لمن وهي؟ ته پاکستانی یې او په شعرونه او شعارونو

کښې ځان ته افغان وايي: زما عربي ژبه ډېره ښه زده ده ما ځواب ورکړ، په تاريخي لحاظ مې هغه قانع کړ، خپل اصل نسل او جغرافيه مې ورته په گوته کړه. پاکستان او پاکستانيت مې ورته برخېره کړ. دستي ئې ووئيل چې "زين يا شاعر" (چې يعني ډېر ښه او ډېر ښکلي معلومات دې راکړل). هغه وئيل چې "ته خبر يې دلته د سياست اجازه نشته" ما وئيل "لږ ډېر خبر يم خو ما خو عملي سياست نه دی کړی، پر ټولنيزو رسنيو مې خپل د مظلوميت غږ پورته کړی: خوله ډېر بحث وروسته هغه ووئيل چې "پر تا دې امانت وي مونږ ته ستاله خوا هېڅ ستونځه نشته او نه زموږ لۀ خوا تا ته کومه ستونځه شته، خوله لۀ پاکستانه د غټو خلکو په وېنا زموږ څخه پاکستاني سفارت ستا د نيولو او پاکستان ته د ډيپورټ کولو يعني لېږلو سخت امر شوی دی. په يوه اوونۍ کښې درې ځله د پاکستاني سفارتخاني لۀ خوا مونږ اگاهه کړل شوي يو. نو مونږ مجبور يو چې د پاکستاني سفارتخاني امر د قانوني تړون لۀ مخې پر ځای کړو: ما وئيل سمه ده، دا گيله مې ورته وکړه چې زموږ د افغان ملت په وژلو، زورولو کښې ټولې نړۍ ونډه اخستې ده، څه بحرېن دې هم خپل حق پکښې ادا کړي.

قاضي په هر څه پوهه ؤ د مايوسي ډکې سترگې ئې را پورته کړې د بختښې سره سره ئې د بهر وتلو راته ووئيل. بهر ئې چې را وويستم، زه او مسيد ځوان ئې دواړه ودرولو په سترگو ئې تورې پټې را بند

کړې او تورې خولۍ ئې سرو نو ته را واچولې خولۍ بېخي گرمې او اورېدې وې، روان یې کړو. یو ځای ته ئې دننه کړو جلا جلا ئې بند کړو. ما په هتکړو کښې بند لاس خورول بېخي تنگ شوم. وږی وم. کمره بېخي تنگه وه یو خوا بل خوا مې لاسونه لگېدل. چې د انسان د پښو ټکاري مې واورېد، د دودۍ غوښتنه مې کوله. ساعت پس ئې دروازه را خلاصه کړه، یو بلوچ و په اردو ژبه ئې وئیل چې زه ډېر درباندي خوا بدۍ یم خو مجبور یم. عسکر یم د بحرین په سې اټي دي کښې. خو هن دا وریژې درواخله لاسونه ئې د مخ له خوا را وتړل د سترگو د خلاصولو ئې بڅښنه وغوښته. ما په تړلو سترگو خوارک شروع کړ، د لږ خوراک وروسته ولاړ شوم، لاسونه مې د مخ خوا ته ووزر مې د هتکړیو هغه تیره خیشرکي دېوال ته کش کړل، په دېوال مې په پټو سترگو پي ټي اېم (PTM) یعني د خپل تحریک نوم ولیکلو. شپه وروسته چې کسان راغلل ډېر غصه شول چې دا د سرکاري ادارې د خفیه تحقیقاتو په کوټه کښې په دېوال لیکل چا وکړل؟ زه ئې ډېر پورې را پورې ووهلم خو ما ورته وئیل چې زه نه یم خبر زما لاسونه خو تړلي دي.

خبر نو سخته گرمي وه یوه دوې شپې به ئې دلته را باندي کړې وې، بیا ئې یو اوږد سفر را باندي وکړ. په بحرین کښې د سیاسي خلکو زندان و هغې ته ئې یوړو. په هغې کښې سترې کوټې وې، سترگې ئې را خلاصې کړې په جلا جلا کمره کښې ئې بند کړو. دننه پکښې د

مړو د بکسې غوندي ځایونه وو هغه کښې واچېدلو. یو وخت به ئې د دروازي په سوراخ کښې دننه وچه کلکه ډوډۍ بل رقم سالن راوغورځول. اوبه به مې د حمام / لېترین واله څښلې. ډېر تنگ شوم تېر غږ مې وکړ تيازي!!، غږ مې واوږېد چې "هو!!" ما وئیل بېخي تنگ یم. ده وئیل حال مه غواړه. لږه موده پس شور شو، ښکښاوي ئې وکړې، په بندو کمرو کښې دننه ئې له یو بل بېخي لرې بند کړو. وروسته به مې غږونه کول ځواب به نه راتلو. لس شپې هم دلته بند وو. خبر سختې، گرمې، لوږه، تنده به تېره وي، لسمه شپه ئې و ما ته زما سره نیول شوی مسید هم را وستو. او هووو!! بل رقم سره خوشحال شو یو بل ته، خبر مجلسونه مو شروع کړل د هغه گناه فقط زما هغه یو شپږ شوی تصویر ؤ. زه په ده ډېر خفه وم. ځکه ما خو مبارزه کوله مسید خو کاروباري سړی ؤ. زه حوله اوله ذهني تیار وم هرې سختې ته، خو په مسید ځوان دې افرین وي هېڅ ټیټه اوبې تنگه خبره ئې نه کوله ما ته ئې ډاډ را کولو. وئیل ئې چې تر تاسو نه یو زیات سر او مال مې له تاسې او له خپل قام وطن څخه جاردی.

نولسمه (19) شپه د شپې ناوخته کسان راغلل، غږ ئې وکړ چې را پورته شی خو: هتکړۍ ئې را واچولې هغه پټۍ او خولۍ ئې را بند کړې روان ئې کړو. زه لږ خوشحال شوم فکر مې کولو چې شاید خوشي کوي مو، خو ساعت مزل وروسته ئې یو ستر د عسري په نوم زندان ته ورسولو. هلته ئې زمونږ له پرتوگونو پرتو غاښونه وویستل مونږ

دغسې د پرتوگ یوه بله پېنځه څه سره وپېچله ځانونه مو په ادب کړل
خو ډېر په ځواری مو قدم اخستو. د ننه مې ډېر ورته ووئیل چې یو
ځای مو بند کړئ خو بیا ئې هم جلا جلا کونو ته بوتلو. زه چې داخل
شوم نو ډېر عربیان، هندوان، پنجابیان، بنگالیان خو د ډېرې
هېوادونو قېدیان وو ما ته ئې ستړي مه شي وکړل چې نوی کس
راغی. کښېناستم خو ډېر په ځواری. لږه شپه وروسته راته پتلون
راغی هغه مې بدل کړ، پوره ارام شوم. بس خو یو بل به له ما تپوسونه
کول، ما ډېر په ویاړ خپل داستان او گناه ورته بیانوله. دوي وئیل
چې ځکه داسې چمتو یې چې کوم جرم دې نه دی کړی. له دوي به مې
چې وپوښتل هر یو ئې په بدو بدو جرمونو بندي کړی ؤ. ما د دغه
قیصې ذکر په خپل یو نظم زه او زولنۍ کښې هم کړی دی. خبر دغه
زندان تر نورو ښه ؤ. خوراک ئې هم یو څه سم ؤ، لمونځ اودس مو هم
کولي شول. درې ورځې پس د یو زنگ اجازه هم وه، په هفته کښې به
دې له دکان څخه د خپلې خوښې سامان هم د دوي په ائین برابر
راغونښتی شو. هفته مې لکه د گونگ تېره کړه، هېڅ مې له چا سره
مجلس نه کېده. یو تن راغی زه ئې د باندي وبللم، یو پښتون افریدی
هم راغی، د ږیرې خرېلو مشین ئې لاس کښې ؤ. وئیل ئې چې وېښتان
در غاښچي کوو، د سر وېښتان در خرېوو. ما ډېرې بهانې ورته وکړې
چې دا وېښتان ما کرلي دي مصرف مې پرې کړی دی، خبر دی زه به
پینځه سوه (500) دینار در کړم خو وېښتان مه را ختموئ. ده وئیل
چې هغه ورځ دې یاده ده چې مونږ را ویستلی تا وېښتان رهنځول؟

ما وئیل بالکل: نو را غبرگه ئې کړه چې تۀ خو د قام لپاره سر هم قربانوي نو وېښتان ولې ئې شې قربانولې؟ ما وئیل که دا خبره ده نو بسم الله کوه! بس د ږیرې مشین ئې یو خل یو خوا را باندې تېر کړ بل خل بلې خوا. بیا ئې پورې وهلم چې نور ئې خپل برابر کړه مونږ مازي وېښتان در خرابول، های های بې وسی، بیا ئې بند ته واچولم.

سبا شو، زما نوم ئې په زور واخست له بهر څخه، چې ور ووتم درې کسان په ټوپکو کمربندونو کښې ولاړ وو. ما ته وائي چې تۀ ئې خوښه کړه، لس کاله دلته زندان غواړې یا پاکستان ته تگ؟ ما ورته وئیل چې زۀ حق لرم چې بل ملک ته لاړ شم پاکستان ته نه ځم ما ته خطر دی حتی چې هلته مې وژني. دوي وئیل چې بل هېڅ چانس نشته په دغه دوو کښې یو انتخاب کړه! ما ورته وئیل چې زما هغه بل ملگری راوړئ! هغه ئې راوستو دا قیصه مې ورته تېره کړه. هغه وئیل چې پاکستان ته مو دې ولېږي. د هغه زړه هم تم ؤ ځکه هغه داسې څۀ نه وو کړي چې پاکستان کښې ورته په توان تمام شوي وي. ما دستي ور خوښه کړه ما وئیل سمه ده، کسانو ته مې د پاکستان تگ ور انتخاب کړ. بس هتکړې ئې را واچولې، یو پېچلي ځای ته ئې بوتلو په چوکیو کښې ئې بند کښلولو. وئیل ئې چې سحر به پرواز وي. سحر شو، د بحرېن هوایي ډگر ته ئې روان کړو له جېبونو ئې هر څۀ را نه واخستل په هوایي ډگر ئې په دیکو دیکو ور ګډ کړو جاز ته ئې پورته کړو. چې کښېناستو زما موبائل ئې ما ته را کړ دوي

بنسکته شول، چې جاز پورته کېدو د جاز په سسټم کېنې خرابي راغله مونږ ئې بل جاز ته بدلوولو. ما په بدلي کېنې دومره توره وکړه چې وائي فائي (WiFi) مې د ائيرپورټ کنېکټ کړه گروپ کېنې مې مېسج وکړ چې مونږ له بحرېن څخه د پنجاب ملتان هوائي ډگر ته وړي، ملگري دې خبر وي.

نور طياري پرواز شروع کړ بس نو په لاره دا سوچونه وو چې هلته به دا وي، هغه به وي. يو وار فکر راغی چې د طياري کړکۍ په سوک ماته کړه چې طياره غرقه شي او مړ شي چې هلته د پاکستاني ادارو د ظلم جبر څخه بچ شي. بيا مې چې شا و خوا وکتل مسافر په خوشحالي وطن ته ستنېدل، ښځې او ماشومان وو. ما فکر وکړ چې که دا کار وکړې نو ستا د ژغورنې د مبارزې څه فائده؟

خبر رنگ رنگ سوچونه مې کول طياره روانه وه خو زړه کېنې مې وئيل چې کاش طياره پرېوزي او زه د پاکستاني ادارو لاس ته ورنه شم. ځکه ما ته هغه ټولې دهمکۍ دهرکۍ د مرگ او رنگ رنگ گواښونه مخې ته ودرېدلې. ما ته سلگونه زنگونه او غريز پېغامونه راغلي وو د مرگ او ځپل کېدو دهمکۍ به وې او د پاکستاني رياستي ادارو جبر خو ما په وزيرستان کېنې په خپلو سترگو ليدلي وو. څه مې د يو ځای بل ځای قبائلي سيمو ويډيوگانې ليدلې وې، څه مې د زندانو ويډيوگانې ليدلې وې چرته چې 'پاکستاني ادارو' له سنتو سره له حد زيات جبر ا ظلمونه کول.

دویم څپرکی

د پاکستانی فوځي زندان قیامت خبر داستان

پېښور ته ورسېدم په هویل کښې معطل شوم سحر مې یو ملگری
سعودي عرب ته تلو د هغه سره د رخصت لپاره د پېښور هوایي ډگر
ته روان شوم، لاره کښې فوځي پاتک راغی چې ما پېژندپاڼه ورکړه
ما ته ئې د را کوزېدو امر وکړ، چې ومې کتل زما پاکستانی شناختي
کارډ بلاک ؤ. فوځي تپوس وکړ چې څه دې کړي دي؟ ما وئیل د قام
او د خاورې د خپلواکۍ قیصه. بس د لږ ځنډ وروسته درې فوځي
موټران راغلل ځینې کسان په وردی او ځینې ئې په ساده جامو سمبال
وو، په ما را چاپېر شول، زما لاسونه ئې تر شا راوتړل، سترگو ته ئې
پټۍ را واچولې او سر ته ئې غټه د شنیل کپړې توپی را واغوسته او
روان ئې کړم.

د لږ سفر وروسته ئې له موټر کوز کړم، ډېر پټه بې رحمۍ ډول ئې په
 وهلو او ښکښلو روان کړم. له هغې وروسته ئې پوښتنې شروع کړې،
 له مور او پلاره واخله چې څومره د وینې رشتې دي ټولې ئې
 وپوښتلې. زما ژوند او کار هر څه ئې معلوم کړل. له هغې وروسته ئې
 بیا پټه وهلو روان کړم، په زمکه لاندې تیارة منزل ته ئې بوتلم. دومره
 شور و غوغا وه د انسانانو فریادونه وو، د چیترو او د بجلۍ د
 تارونو اوازونه وو، زه ئې یوې بېلې پنجرې ته داخل کړم، تک سره د
 وینو رنگ کالي ئې راوړل، ورباندې لیکلې ئې وو چې قېدي نمبر 6.
 د دې پنجرې ټولې ستنې وینې وینې وې، په ما زمکه او اسمان یو
 وو، ځکه چې رنگ رنگ اوازونه مې تر غوږو کېدل. د دې کوټې
 لاندې برخه داسې جوړه وه چې یوه ښځه به ولاړه وه بله به پرته وه،
 یعنې انسان نه پکښې ودرېدې شونۀ کېښاستې شو. هر دوه ساعته
 پس به کسان راتلل ما ته به ئې سترگې راتړلې. ډېر وزن دار چیر
 ورسره ؤ ټول پټه مېخونو پېچلې ؤ، په دغه چیر به ئې لس، پینځلس
 گزاره وهلم او بار بار به ئې د ښکښلو ډکه لهجه کېښې وئیل چې وایه
 شاباش! څه دې کړي دي؟ ما به ورته وئیل چې زه یو سیاسي کس یم
 ما فقط د شعر و شاعری او تقریر په شکل د خپل وطن د مظلومیت،
 محکومیت، ابادۍ او خپلواکۍ خبره کړې ده نور مې هېڅ نه دي
 کړي. خبر خوب ته به نه پرېښودل کېدم. په سبا ئې یو بل افریدی
 کس هم رادتنه کړ، په هغه الزام ؤ چې په هدفی وژنو کېښې ککړ دی.
 د ده سره بېخي ناوره جلند کېده، دا تن به ئې زما تر مخ لس ساعته،

کله دوه ساعته، کله پینځه ساعته مکمل په رنگ رنگ طریقو و هلو،
د دۀ په ځله به یوازې دا یو فریاد و چې، 'په رب قسم بې گناه یم هېڅ
مې نه دي کړي'.

په دغه کوټه کېنې مې اووه ورځې په ولاړه هم دا رقم په سزا تېرې
کړې. یو وخت ډوډۍ به را کړل کېده، هغه هم یوه وړه ډوډۍ او سالن
د نه خوراک په څېر. له اووه (7) شپو پس ئې سحر بیا په ما غږ کړ،
هغه خپل کالي ئې را واغوستل، سترگې او لاسونه ئې تر شا راوتړل،
سرتۀ ئې بوجۍ را واغوستله، په دیکو او ښکندځلو ئې په فوځي موټر
کېنې کېښولم. مخ په شا او په څنگونو مې فوځیان کېښناستل،
روان ئې کړم. دا د جولای میاشت وه گرمي له حد زیاته وه، زما خو
هر څه بند وو، بدن مې مکمل په خولو کېنې لوند ؤ. خپلې خولې به
سترگو ته راتلې، د سترگو نظر مې بې دیده شو. بدن مې ځای په ځای
سوځېدو ځکه چې خوله به په هغه ځای ډنډ کېده کومو ځایونو ته چې
دوي وهلې وم. ساه مې بندېده، ډېر شکایت مې ورته کولو چې ساه
مې بنده ده خبر دی لږ مې له مخه بوجۍ پورته کړئ! خو ځواب به د
توپک په کونداغ گزار او د مور په ښکندځلو ئې را کولو. یو ځل ئې د
څښکلو اوبۀ را کړې بیا له سحره تر مازیگره چې بنو ته مونږ په لار
خومره سفر وکړ، اوبۀ نه را کول کېدې. دا چې څنگه سفر ؤ څنگه
گرمي وه، هغه په لفظونو کېنې پرې تنده د بیانېدو نه ماتېږي.

په موٽر کښې ناست مشر فوخي په سپټيلائټ کښې ووتيل چې سر!
 هم ټوټې پټې کړې وې. نو ما ته فکر راغی چې بنو ته ورسېدو. هلته په بنو
 کښې به یو یا یو نیم ساعت معطل وو خو هغسې د موٽر په سیت
 کښې تړلی ئې کښېنولی وم. له هغې پس ئې بل موټر ته بدل کړم. سفر
 ئې شروع کړ. د موٽر د روانېدو سره ئې ما ته سر سر او مخ مخ ته
 خپري او سوکان را شروع کړل، وئیل ئې چې، "آپ کوډی آئی خان کیوں لیکے
 جارہے ہیں؟"، یعنی "تا دی ائی خان ته ولې وړي؟" دوي زما فکر منتشر
 کولو مگر ما ته اندازہ کپده چې موټر د بنو څخه د میرانشاه په سړک
 حرکت کړی دی. دوي زما فکر بدلولو په موٽر کښې یو تن په پښتو
 را شروع شو، وئیل ئې چې "ته خو شاعري یې، هله یو غزل ووايه!" نو
 ما دسټي خپل نظم "پښتون شاعر" ورته پېل کړ.

پرون لېلا داسې په چل ول کښې گيله کوله

د دغه نظم چې دغه بندونو ته راوړسېدم چې "تر څو چې وانه خلم د
 خپلو شهیدانو بدل" نو کسان د اور غوندي گرم شول، په ما ئې په
 وهلو شروع وکړه ښکښلې ئې پېل کړې چې "بدل له چا اخلي؟ وایه!!"
 ما ورته ووتیل چې "ما خو څوک یاد نه کړل مگر چې تاسې دومره پرې
 غصه شوئ نو خپل فکر وکړئ چې زه بدل له چا خلم؟"

بیا به ئې د بل غزل غوښتنه وکړه، بل به مې چې شروع کړو هغه حال
 به و، ځکه چې زما ټوله شاعري د دوي په ضد وه. بحث مباحثه، وهل

او غزل شروع و چې ما ته اندازه ولگېده چې موټر د میرانشاه له لارې
 څخه را بېل شو د رزمک لاره ئې خپله کړه ځکه چې موټر چېپ لاس ته
 راتاؤ شو دغه لاره زمونږ کلي ته تللې وه. زه زړه کښې لږ ډېر قرار شوم
 چې شکر د خپل کلي خواته ئې روان کړی یې. خبره د حل خواته روانه
 ده. د لږ سفر وروسته ما ته سرک اندازه را کوله چې زمونږ د کلي
 اسد خپل ډمډېل فوځي کېمپ ته ورسېدو، سرک ځکه اندازه را کوله
 چې سحر او مازیگر به زه په دغه سرک تلم راتلم.

نوپه ډمډېل کېمپ کښې ئې لږ ایسار کړم خو هغوي ورته وویل فکر
 کوم چې دغه منطقه ټوله پېژني له دغه ځایه ئې یوسئ. بیرته ئې د
 موټر مخ راوگرځوه، د رزمک خواته ئې سفر شروع کړ. زه چې کله د
 خپل کور تر څنګ دوي په تړلو لاسونو او تړلو سترگو تېرولم نو د
 خپل کور په ستر موټر کښې مې دغه ټپه له ځانه سره وویله چې

جانانه وینې یې که ویده یې
 ستا تر کوڅې مې لاس تړلی تېروینه

د خپل کلي په کوچني بازار چې موټر ګډ شو، نو ما د څلوبی او
 پیکورې بوي محسوس کړ، ځکه چې زمونږ په کلي کښې دغه دوه
 شيان ډېر خوندور پخېږي. له خپل کلي چې تېر شو نو د لږ سفر
 وروسته موټر بیرته چېپ لاس ته تاؤ شو، دا زمونږ د تحصیل دوسلي
 فوځي کېمپ ؤ، دې ته ئې داخل کړم. د داخېلیدو سره ئې دروازه
 را خلاصه کړه. زه ئې په موټو ونیوم له موټر ئې را کوز کړم، چې څنګه

ئې را كوز كرم زه په زمكه ولوېدم، پښو مې كار پرېښی و. دوي د
 پاسه لغتې را كولې په بوتانو ئې وهلم، ښكښلې ئې كولې چې خبرې
 د لوی افغانستان او پښتونستان كوي او دلته په پښو ولاړېدې نه
 شي. بهر حال دغه پېغور سخت درد راكړ، دومره زور مې وكړ چې په
 مېړي مېړي پښو ودرېدم او دوي تر لاسو ونيولم روان ئې كړم. دلته
 هم لاندې په زمكه كښې كوټې جوړې وې هغې ته ئې ننويستم. هم
 هغه رقم سره كالي ئې راكړل خو فقط ئې پرتوگ راكړ، قميص ئې هغه
 خپل راته پرېښود. بېخي كوچنې كوټه وه فقط زه پكښې ځاېېدم.
 مخامخ راته كېمري لگېدلې وې خو دلته بيا په كوټه كښې قوم،
 سپينج يعني ښه بستره اواره وه. دستي دې ته ور پرېوتم، دور پرېوتو
 سره مې سترگې لاړې. دوي چغې راباندې وهلې له بهر څخه خو ما
 ځان كوني كړ، اخر ئې قلمپ را خلاص كړ دتنه راغلل نو نس نس او سر
 سر ته په وهلو راباندې شروع شول چې 'پاخه!!!' ته دلته خوبونو ته
 راغلي يې؟ بهر حال زه را كښېناستم په يو څنگ بل څنگ مې وړې
 وړې سلگۍ او ارام ارام فريادونه اورېدل. دلته مې هم ټوله شپه ويښه
 تېره كړه خو دلته ئې زه ونه وهلم. نور اندازه نه كېده چې څه وخت دی
 خو د اذان په وخت مې 'اسواله خير و من' شعار چې واورېدل نو
 اندازه راته وشوه چې سحر شو. لږ وخت پس ئې ما ته بيرته خپل
 قميص راوړ، بيا ئې لاسو ته تر شا هتكړې او سترگې بند په سر
 بوجۍ راوچوله. په موټر كښې ئې كښېنولم، موټر چې له فوځي
 كېمپ ووتو زما ورته پام و، د موټر مخ د ميرانشاه خوا ته روان شو.

د یویشتمې پېړۍ دورخ الګ

د لږ سفر وروسته ئې بیا زه سر سر مخ مخ ته وهلم او وئیل ئې چې کما
آپ کاخوان انقلاب کے لئے حاضر ہے؟ یعنی 'ستا وینه د انقلاب لپاره حاضره
ده؟' ما وئیل: 'هوا' خواب ئې راګر چې نن به ستا وینه په انقلاب
کښې شامله شي. د دوي مکمله هڅه دغه وه چې زه پوهه نه شم چې
چرته یم او چرې روان یم؟ بل اخره د پېړۍ سختۍ وروسته ما ورته
وئیل چې که په دې وجه سزا راګوئ چې زه خای ونه پېژنم نو آرام
شي ما ته معلومه ده دا وخت زه د نریاوالې په مورونو کښې په سړک
روان یم، زه خای پېژنم. نو اول ئې سختي را وکړه خر وروسته ئې په
وهلو تمبولو کښې نرمي راوسته. د یو ساعت سفر وروسته د
میرانشاه فوځي زندان (دائیز برانچ) ته ورسول شوم. زما چپ خوا ته
ناست د اېف سي ځوان محسود ؤ، پټ پټ ئې وئیل چې زړه مې ډېر
درد کوي خو بې وسه یم. ما ترې پټ د نسوارو خواش وکړ. د یو وار
نسوار ئې راګرل، هغه د یو وار نسوار ما دوه ویشت (22) ورځې
مسلسل اچول، راته مینځل به مې چې وچ به شو اچول به مې.

دائیز برانچ میرانشاه ته چې وسپارل شوم نو د دوسلي د قېد هتکړۍ
اوشیان ئې رانه وویستل، د میرانشاه د قېد هتکړۍ، پټۍ او توپۍ
راوچول شوې. سپاهي غږ وکړ چې E بلاک کښې نمبر 30 کوټې ته ئې
واچوئ. زه ئې په دیکو روان کړم، هم هغه پنجرې ته ئې واچولم، پاس
مې په سر کېمره وه، د پنجرې په وره کښې په تړلي مخ فوځي راته
ولاړ ؤ، د هغه سره تېلیفون هم لګېدلی ؤ، بار بار به ګڼتۍ ورته

راتلی. له باندې بل په ترلي مخ تن راغی، زه خو حق پک وم، کوته
توله له گند، خاورو، ورستو سالنو او مېړو ډکه وه. په دېوالونو ئې
ځای په ځای د انسانانو د وینو، د سرو پښتانو او مازغو نشانونه وو.
ما فوځي ته وئیل چې پښه چرته کېږدم؟ گرمي دومره تېزه وه چې زړه
مې بندېدو. دا کمره بېخي کوچنۍ وه، مخامخ هم توله را بند وه،
اسمان نه ښکارېدو. په دې وخت کېنې هغه فوځي د شنه اسماني
رنگ کالي راکړل، وئیل ئې خپل کالي وباسه، دا واغونده! خپلې
خپلۍ راکړه د قېد دا چپل په پښو کړه! ما هم هغسې وکړل د چپل
کالي ټول خیرې خیرې وو، سپین په خولو ککړ وو، بې انتها بد بو
ترې تله. چې کالي مې واغوستل راغبرگه ئې کړه چې: **الله جلا بېر چکر**
لگا!، چې پاڅه بهر وگرځه! ما ورته ووئیل چې لږ آرام به وکړم، اتنه
شپه ده چې شپه ورځ وینس یم ټکی خوب مې نه دی کړی. ده ووئیل
چې اډر نشته چې دلته څوک آرام وکړي. په دغه پنجره کېنې په هر
رنگ خبرو، تلاوت، عبادت او تر دې چې په تېز اسوبلي هم سخت
بندېزو. لږ ساعت پس شور شروع شو، های ادي، وخ مورې، اخ
خدايه، رت بې گناه یم، واي ادي، هېڅ مې نه دي کړي ما پرېږدئ!
دغه رنگ رنگ اوازونه او د وهلو شرک شړوک مې غوږ ته راتلو، لږ
وخت پس اواز وشو چې **کھرے ہو جلا منہ دیوار کی طرف کروں** یعنی: چې ولاړ
شه او مخ دېوال طرف ته کړه. ما پسې څلور کسان راغلل، لاسونه ئې
تر شا په امریکنو هتکړو را وتړل، سترگو ته پټۍ او په مخ او سر ئې

غټه بوجۍ را واچوله روان ئې کړم هسپتال ته ئې بوتلم ټول چېک اپ
می وشو، وئیل ئې "کومه غټه بیماری خو دې نشته؟" ما وئیل "نه"
بس له هسپتاله ئې چې را روان کړم نو فریادونه، اهوڼه ورو ورو
تېزېدل. زه ئې هم هغې خوا ته روان کړی وم، چې ور ورسېدم نو په
گونډو ئې کښېنولم، یو خوا بل خوا شرک پرک بې اندازې وهل شروع
وو، د چا فریاد به د ماشومانو غونډې ؤ، څوک ځوانان او ځینې به د
سپین ږیرو ژاراگانې وې، تقریباً یو ساعت به ئې دغه خلک وهلي
وي. چې زما شاته کس ودرېدو وئیل ئې چې "یه مهمان ه"، یعني "دا
مېلمه دی". د شاله خوا ئې په لگته ووهلم بوت ئې په پښو و زه ئې
پرمخ په زمکه واچولم، لغتې دوي درې را شروع شوې. سر ته، مخ
ته، ملا ته، خېټې ته، سم په لغتو را پورې ستړي شول. بیا ئې غږ وکړ
چې "ڈھڈالکے آکا"، یعني "لوړ راوړئ!" چې لوړ ئې راوړه نو زما ملا ته
ئې ونيوه زما دې د الله په ذات قسم وي چې څومره زور پکښې ؤ په
هغه قوت ئې زما ملا ته را خلاصول. عن تر دې چې راوړل شوي
لوړونه ئې ټول را پورې مات کړل. بیا ئې په غصه غږ وکړ چې، "یه تو
سوکه ټی، گیلے ڈھڈالکے آکا" یعني چې "دا لوړونه خو وچ دي، لوانده
لوړونه راوړئ!" چې لوانده لوړونه ئې راوړل نو په مائې اواز وکړ چې
"سمے پرہو جاا"، مطلب چې "په سجده شه!". نو زما چې څومره وجود
بنکارېدو دوه کسان را پوزې ستړي شول، راته دمه شول، د دمې نه
پس ئې غږ وکړ چې "چل امارو!" معني چې "چپل وباسه!". نو زما د پښو

کښې دوي راوړم، کومو کښې چې مريضان هسپتالو کښې گرځوي.
 خو لاسونه او سترگې ئې راتړلي وو. پنجرې ته چې داخل شوم بيا
 هغه ولاړ فوځي امر وکړ چې "خوب به بېخي نه کوي گنې بيا نو ته ښه
 پوهېږې." د يو دوه ساعته ناستي نه پس ئې بيا امر وکړ چې "کڅرې هو
 جا پکر لگا" يعني "لاړ شه چکر لگوه" ما ووئيل "پښې مې زخمي دي نه
 شم ودرېدي، د گرځېدو نه يم." وئيل ئې "خبر به شي، ته لاړ شه." زه د
 دېوال پټه اسرې پورته شوم، واړه واړه قدمونه مې شروع کړل خو پښو
 مې دومره درد کوه لکه پټه ماتو شيشو چې روان وم، بس شپه او ورځ
 به پټه دې ډول تېرېده.

لسمه شپه، لسمه ورځ ده چې زه بې خوبه يم. حساب مې مکمل کړ
 وډ کېدل، د عبادت غوښتنه به مې وکړه، فکر مې کوه چې لږ به ارام
 شم خو هېڅ اجازه نه را کول کېده. زما سره تر څنگ بل تن قېدي ؤ، له
 غږه ځوان معلومېده. ده پسې به هر ساعت پس ټيم راتلو، له حد زيات
 وهل ئې ورکول خو دغه ځوان به ډېر مزاحمت کولو، اخر کښې به ئې
 دوه درې دا چغې ډېرې پټه زور وهلې چې، ای زما خدايه! ته خو مې
 وينې، ای زه به پېغمبر ته دا شکايت کوم چې ستا امتيانو راسره
 داسې داسې وکړل. وخ! دا الله او رسول خاطر وکړئ! بې گناه يم، ما
 ته مې وږه لور پټه انتظار ده چې هغه راته يتيمه نه کړئ. وخ! دغه نارو
 به مې ټول وجود لږزولو. بې خوبي به مې ختمه شوه، سم دستي به مې
 ما ته خپله د درې کالو ماشومه لور "ملالی" سترگو ته ودرېده. زما

ملالی لور کی مې اوس هم څنگ ته ناسته ده، زه لیکل کوم بار بار
په نیمکې ژبه راته وائي چې "بابا! بس کړه!" نو په هر حال رنگ رنگ
پړاوونه به راتلل، په دغه پنجره دتنه به هېڅ نه را پرېښودل کېدل،
اوبه به مې په سوال غوښتې خو په خپل وخت به نه را کول کېدې. یو
وخت به فقط را کول کېدې، د شیشې نه به ئې سر لرې کړی و شیشه
به ئې د اوبو را کړه. سر ئې ځکه ترې لرې کولو چې هسې نه چې تېر
ئې کړي. میتيازو ته به مې زاری ورته کولې چې اجازه را کړئ خو په
هغې به هم سم زورول کېدم، په هره خبره به ځان ځان ته تکلیف و. په
هر صورت چې بل مازیگر راغی بیا اواز وشو چې "لاږ شئ! مخونه
دیوال ته کړئ!" بیا په ما کسان لگیا شول، لاسونه، مخ او سترگې ئې
را بند کړل په دیکو ئې روان کړم. وئیل ئې، "آجا! بچی تیر انتظار تھا، چې
راځه کنه ستا انتظار و". بیا مې چې څومره پند کولو اهو نه فریادونه
به زیاتېدل. یوې کوټې ته ئې داخل کړم، هسې هم اوومه (7مه)،
میاشت وه گرمې له حد زیاته وه خو دغه کوټه کښې مکمل د بجلۍ
برق سستم و. فکر کوم کوټه د تختو جوړه وه، تور سپین گول گول
تارونه پکښې پیچلي وو. چې ما ته ئې مکملې سترگې را خلاصې
کړې نو یوې خوا ته مې پلاسونه چې نوکان ئې پرې ویستل دغه پراته
وو، بل خوا ته غټې جټکې چې غوا پرې حلالوي دا پرته وې، داسې
پائیپونه او لور چې په انسانانو کښې منډل شوي وو په وینو ککړ وو
دا پراته وو. مخامخ په دېوال داسې کسان خورند وو چې له چا سر
کت، د چالاس او د چانیمائي خپته. څنگ ته یوه توره غټه د اوسپنې

چوکی وه، د دېواله د بجلۍ تارونه ورغلي وو، په دا منځ کښې غټ
 زنځیر د کوتې له چټ څخه را خورېدو، زه ئې ور وستم، لاسونو ته
 ئې شاته هتکړۍ را واچولې، اولته ئې زما لاسونه را بند کړل بیا ئې
 دغه زنځیر زما لاسونو ته واچولو، ورو ورو ئې زما لاسونه پورته
 کول عن چې زما د پښو د غټو گوتو سرونه او د پوزې سر په زمکه
 پاتې شول. نور مې د وجود ټول زور په غلط اړخ په لاسونو ورغی. ما
 له ملایانو اورېدلي چې قبر کښې به دې یوه پوښتی په بله تنوځي خو
 دلته زما پوښتی مخامخ نه بلکې د شاله خوا په یوې بلې تنوتې.
 شاته مې کس ولاړ ؤ، له ما دومره خوله روانه وه فکر مې کوه چې
 څوک اوبه راباندې اچوي. شاته کس به په چیتړ کوناتیو او پښو ته
 وهلم، وئیل ئې چې "ویدیو به جوړوو یو شعر ووايه"، ما ته بېخي
 نوی غزل ذهن ته راغی ما په نظم کښې وئیلی وو چې:

زه عام وجود یم خاورې کېږم به فاني به شمه
 خو که په تنگ د وطن مې شوم قیمتي به شمه

چې دغه غزل مې ښه په زور پېل کړ ما وئیل دا درد به کم شي د فریاد
 او ژړا په ځای مې دغه غزل ښه تېر شروع کړ نو دستي ئې ووئیل چې
 ښه!!! دا خوبد معاش یې. "نور ئې هم زنځیر کش کړ او وهل ئې تېر
 کړل، خو چې ډېر زور مې کړې وي شل دقیقې به په هوش وم، نور
 زنځیر بې هوشه کړم. چې بیا په هوش راغلم فقط مې سترگو او
 دماغو کار کولو نور مې وجود ټول پردی را لگېدو، خو په زنځیر

کنبی هغسی خورند وم. مخامخ راته کس ودرېدو، په لاس کنبی ئي
 د انسان لاس وچې تازه د انسان څخه کټ شوی و، د وینو سرې دارې
 ترې روانې وې، ما ته په اردو کنبی وائي: بېن چوت! په دې تیراها ته په جو
 میرانشاه کینٹ کی طرف اشارے کر رہا تھا کہ، یہ جو د، شگردی ہے اس کے بچے وردی ہے. وئیل ئي
 چې "خور کوسه! دا هغه ستا لاس دی چې زموږ د میرانشاه کینٹ خوا
 ته دې راغځولو او نارې دې وهلې چې، یہ جو د، شگردی ہے اس کے بچے وردی
 ہے"، ما وئیل چې دا خو ئي لاسونه رانه کټ کړي دي، ځکه د وجود
 په سر او پښو نه پوهېږم. خو بیا لږ وخت پس بیرته بې هوشه شوم،
 بیا به چې په هوش راغلم بیا به هغسی زنځیر کنبی ترلی وم. تقریباً
 شپږ ځله به بې هوشه وم بیا ئي له زنځیر څخه را کوز کړم، وئیل ئي
 په اردو چې په چوکۍ ئي کښېنوي اوبه ورکړئ! تری به وي. وخ! د
 اوبو غږ او زما مری الک پرې پرې او له حد زیاته گرمي او سختي.
 خبر په کرسی ئي کښېنولم، غټ چای جوش ئي راوړو، له قهوه شنو
 چایو ډک و، په چوکۍ ئي مکمل داسې وترللم لکه مور چې ماشوم په
 سیزنی تری. نو دا شنه یخه چای ئي ځلې ته راته ونيوه. زه سخت تری
 وم، نیم چای جوش به مې څښلی وي. ما وئیل اوبه نشته؟ دوي وئیل
 دا ستاسو د افغانانو ډېر خوښ دي دغه چای، دا وڅښه! په خبرو
 اترو کنبی چوکۍ هم ورو ورو گرمېدل شروع کړل او ما ته ورې
 متیازې له کنټروله بهر راغلې، ورته مې وئیل چې ډېرې سختې
 ورې متیازې راغلې دي اجازه راکړئ! دوي دستي یو کوچنی کلپ

د یویشتمې پېړۍ دوزخ | 38

راوړو، زما د وړو متيازو د خای سر ته ئې دغه کلېپ وړ واچولو. ما فکر کوه چې زما دغه خای ئې را غوخ کړ، دومره سخت ئې را بند کړ، بس په دغه چوکۍ ناست وم یو خوا د متيازو عذاب، بل خوا مې وجود ټوک ټوک او بل خوا دا چوکۍ هم دومره گرمه شوه چې جامو مې د سوځېدو بوي شروع کړ. له پورې خوا راغلي د برق تارونه به ئې له یو بل سره ولگول، داسې پرک او ډز به ئې کولو لکه په راکټ لانچر چې ډز وکړې. دغه چوکۍ ته به ئې شاتونه ورکول، په کومه چوکۍ چې زه ناست وم لاس مې شاته په چوکۍ بند ؤ. پلاس ئې راوړ، زما نوک به ئې دباؤ کړ عن چې نوک به مې په منع مات شو، نیم به ئې یو خوا او نیم به ئې بلې خوا ته کش کړ. درې نوکان د یو لاس او څلور ئې له بل لاس څخه راڅخه وویستل. درې شپې ورځې به زه په هم دغه کوټه کښې ساتل شوی وم او متیازې ئې دغسې را بندولې. له دې سزا پس ئې ووئیل چې "جج ته دې پېشي ده".

جج ته چې ئې وروستم بې خوبه، وجود زخمي، په خوکو کښې لوند خو د جج کوټه یخه وه، ای سي (AC) پکښې لگېدلی ؤ نو چې زما وجود نابیره یخ شو نو له ځلې مې بې اختیاره چغې وتې، بل رقم دردونه مې وجود شروع کړل. جج پښتون ؤ، وئیل ئې "دلته کولې راوړل شوی یې، ترهگری؟" دا خو د ترهګرو جېل دی. ما وئیل "ته انزه خو سیاسي ورکړیم د پښتون ژغورنې غورځنګ لپاره شعر و شاعري کوم. په شاعري کښې خلک اتفاق، یووالي او د خپل حق غوښتنې

لپاره رابولم. مخامخ خړه غټه پرده لگېدلې وه، ریموت ئې ورته ونيوه سکرین و، دستي زما غزل راغی چې:

گنې نو دا د پنجابي پاکستان مرده باد!

وئیل ئې "دا اتفاق ده؟" ما وئیل "دلیل: دستي به ئې په ډنډه گزار راگر چې "چپ د دلیل زویه: جج ماسک ترلی و مخ ئې پټ و، بل پوست ئې سکرین کښې ولگوو. په پېښور کښې د اورکزيو خوانانو د پوهنتون او لېسې د زده کوونکو پروگرام دی، د پاکستان ترانه شروع ده ټول خلک ئې په احترام ولاړ دي، زه ناست یم، جج وئیل "دا څوک ناست دی؟" ما وئیل "زه یم!" دستي ئې بله ویدیو راواړوله، د افغانستان د کرکت لوبه ده، ملي سرود شروع دی په ټي وي، زه د ملي سرود په احترام د ټي وي مخ ته ولاړ یم بېرغ مې په وړو پروت دی ملي. وئیل ئې "دا څوک دی؟" ما وئیل "دا زه یم!" جج وئیل چې "ښه!!! اوس وایه غداری توره وي که سپینه؟" جج وئیل زه به ومنم چې فوځ، اټي اېس اټي، ایم ای او ټولې ادارې غلطې دي، ستا سره د پاکستان ترانې کوم بد کړي دي چې نه ورته ودرېږي او د افغانستان ترانې ته ودرېږي. باوجود د دې چې ته پاکستانی اسناد پاسپورت او شناختي کارډ لرې او اوسېږې هم پاکستان کښې. ما وئیل "که دلیل اورې نو ځواب وایم، که وهي مې نو شروع شه هسې بهانې مه راته غږه" وئیل ئې "اورم وایه!"، ما وئیل "زه خو پاکستان کښې نه اوسم پاکستان په ما کښې اوسي، زما خو زرگونه کاله وشول چې دغه

خاوره مې ده. نیکه او جائېداد مې معلوم دي، میراث مې معلوم دی، هر څه مې معلوم دي. د پاکستان څلور اويا کاله کېږي چې دلته اوسي. په څه نه څه شکل پخوانیو مشرانو د غلې او د هوکې په رنگ درسره منلی و، خو د تهترائین کوم چې ستا جناح او نورو جوړ دی د هغې مطابق تا پښتنو ته څه ورکړي دي بغېر له جنگ، بې عزتیو، لادرکیو، د ترهگری په نوم له بدنامۍ بغېر؟ بهر حال ډېر په تفصیل لارم ورته خواخوږي هم ورته وویل چې زه څنگه او په کوم مخ ترانې ته په احترام ودرېږم؟ زه احتجاجاً ناست یم. وئیل ئې "په شعرونو کېنې په قائد اعظم جناح پورې مسخري ولې کوي؟" ما وئیل "اېبي فقیر حاجي میرزالي خان ته ډاکو ولې وایي؟" خو ټوله توجه ئې په دې خبره وه چې خان افغان ولې بولي؟ افغانیت ته کار ولې کوي؟ او مونږ ته ترهگر ولې وایي؟ په بحث کېنې ټوله خبره ما گټله خو د ده به هر سوال د وهلو په بهانه و. ښه ئې زړه راباندې سوړ کړنو اخر کېنې ئې وویل چې "یا درې دېرش (33) کاله بند او یا به دې عدام / پھانسي کړو ته د ملک غدار ډکلیږ شوي یې." ما وئیل "چې څنگه ستاسو خوښه وي."

پاکستاني شناختي کارډ ئې رانه واخستو، پاسپورټ خو مې مخکېنې نه بلاک و. بیاني هغه خپلې وړې پنجرې ته په تړلو سترگو، تړلو لاسونو روان کړم. چې ورسېدم کوټې ته ئې ور خلاص کړم نو بار بار به دوه درې کسان راتلل پښتانه به وو، وئیل به ئې چې فقط

ویدیوئی پیغام جوړ کړه. مونږ په قران وعده در سره کوو چې نشر کوو
 ئې نه خو فقط ئې مونږ غټ جج ته بنایو چې دغه کس د ملک او د
 فوځ مخالف نه دی. نور هېڅ ستونزه نشته، تا ته دا ټول وهل او
 سزاګانې په دې خاطر در کول کېږي چې ته ویدیو نه جوړوې. زما به
 یو ځواب و، مرګ قبلوم خو دا ویدیو نه جوړوم ځکه چې زه چې مړ
 وځم له دغه ځایه پیغور نشته، خو که سر ټیټ کړم تاسو مې که په
 هوایي جهاز کېنې کور ته یوسئ معنی نه لري. چې کله ما وچ کلک
 انکار وکړ نو سزا نوره هم سخته شوه، هغه د اوږدې پیرې کس راغی
 چې "ته ویشتم (29) نمبر کس پهانسي کېږي بیا ستا واردی چمتو
 شه ذکر فکر کوه." رب گواه دی زه دې خبرې ته له زړه خوشحال شوم،
 ما وئیل "شکر خدایه! چې راکړی وجود او وینه مې د خپل مظلوم
 ملت او محکوم وطن په دفاع کېنې قرباني کېږي." یو خوا بل خوا به
 د سزا او جزا غږونه اورېدل کېدل، په دغه شپه ئې تقریباً څلور کسان
 له پنډرو وویستل او هم هلته ئې چرماری کړل، په ټوپکو وې وژل.
 چې شپه شوه زه ئې هم بیرته بند رابند کړم، بهر ئې وویستم. چې د
 سحر اذانونه شروع شول د پهانسي د زنځیر او پټو شرنگاري او
 اوازونه شروع شول، زه ئې ټیټ سر کېنېنولی وم بار بار ئې په شا
 ټپولم چې "کلیمې وایه!". دلته ما ته خپل ماشومان او د ناروغه زړه
 مور زړه ته راغله خو له ځان سره مې ووئیل چې "رېه! په تائی سپارم
 ځکه چې زما په وطن کېنې د لکھونو په شمېر داسې مېنډې خوېنډې
 اوسي چې د چا وروڼه، د چا زامن، د چا خاوندان ژوندي ورکړي.

د یویشتمې پېړۍ دوزخ | 42

د چا پۀ رنگ رنگ نومونو او مرگونو مړۀ شوي دي. زۀ د هغه خوښدو، مېندو، کونډو، بورو او یتیمانو د ښۀ ژوند او هغوي ته د انصاف ورکولو لپاره راوتلی وم، کۀ هغه رانه پوره نۀ شوه، د هغې لارې شهید دې شم چې خپل ضمیر، خدای، رسول او قام ته د قیامت پۀ ورځ سپین مخی یم.

چغې اورم، د اعدامیدو اوازونه اورم چې کس راباندې راځي لته را کوي شاته چې "اب آپ کی باری ہے خدا وطن!" چې یعنی "اوس ستا واردی د ملک غداره!" ما وئیل "خدایه! زر ئې کړه!" خو پۀ دغه کش مکش کښې لمر راوختلو ځکه چې شا مې گرمه شوه ما ته اندازه وشوه چې لمر را وختلو. پۀ دې وخت کښې دوو کسانو پۀ مټونو ونیوم، پۀ ښکښلو ئې روان کړم، وئیل ئې چې وخت پوره شو، ستا ورځې لکه چې لا پاتې دي. خدای گواه دی زۀ سخت خفه شوم چې بیا به هغه پنجره او هغه بې ارامې وي. بیرته ئې هم هغه پنجرې ته واپس کړم خو مټونه مې داسې سوځېدل چې فکر کوم دوي پۀ تلو تلو کښې انجکشن راته لگولی ؤ.

دا به چې شلمه شپه وي کۀ اتلسمه خو چې پنجرې ته لارم مخامخ د پنجرې پۀ دېوالگي مې مورکی ناسته وه، پۀ لاسونو، مخ او پښو کښې ئې کوچني کوچني سوراخونه جوړ وو، زۀ مې پۀ مور وررنگ شوم چې "های مورې! دا څۀ دي؟" وئیل ئې چې "رنځوره یم!" ما وئیل "تداوی (علاج) دې ولې نۀ دی کړی؟"، وئیل ئې "پېسې مو نور نۀ

لرلې. ما مې هغه دوه وروڼه ورته په نوم کړل چې هغه بیا څه کوي؟
وئیل ئې چې هغه هم بنديان دي ستا سره په دا بل بلاک کېنې دي.
چې د موره مې مخ را واړوه د پنجرې په دروازه پورې د اکسیجن غټه
شیشه وه د پاسه، لاندې زما هغه وړه لور پرې لاندې وه، د مرګ او
ژوند سره په جنګ وه. ما ته فوځي وئیل چې چکر لګوه، پورته شه
ګنې مور درته وژنم. زه پورته شوم خو چې قدم مې اخستو هغه به مې
په وړه لور د پاسه په شیشه راتلو، خو د مور له وجې مجبور وم چې
په شیشه کېنې بند په لور د پاسه پښه کېدم او چکر ولګوم. ما پښه
ورو ورو وړ پرېښودله، ګورم چې لور مې فریاد کوي او که نه، خو
لور مې فریاد ونه کړ، دوه چکر مې ولګول، په درېم چکر په ځان نه
یم پوه شوی. انداز نه نشته چې څومره وخت پس به په هوش راغلی وم
چې ګورم هم هغه فوځي، سي اېم اېچ هسپتال او هغه ډاکټر و. ډاکټر
بیرته هم هغه خبره کوله چې "وه ظالمه! زما خبره ومنه ویډیو سازه
کړه، ډېر غلط ځای ته راغلی یې، دا د ترهګرو زندان دی ته سیاسي
ورکړ یې، چې په هره طریقه وي له دغه ځایه ځان وباسه." ما به په سر
اشاره ورته کوله چې خبر به شي. بهر حال بیا ئې په روانه چوکۍ په
تړلو سترګو او لاسونو کېښولم، بیا ئې خپلې پنجرې ته منتقل کړم.
چې شپه شوه ناوخته کسان راغلل، دوه کسان وو په پنجره کېنې دننه
ئې لاسونه سترګې را وتړل، وئیل ئې چې "نن پاکستان له افغانستانه
د ګرګټ لوبه ګټلې ده په هغه خوشحالی کېنې لږه سزا درکوو." دېوال
ته ئې ودرولم نو په ډنډو او چیترو شروع شول، تقریباً یو ساعت به

ئې مسلسل وهلی وم. لارل، خو دا ځل په یو چیتر بیرته د میخونو سرونه وتلي وو، زما کوناتي او پښې ټول وینې وینې پر خېدلي وو. ملا کښې مې د لوړو پوستکي ځای په ځای ښخ وو، چې لاس مې وروړ پوستکي مې په لاس د ملاله داغونو را ایستل. اول معلومات نه ووراته، چې کوناته ته مې لاس کړو لاس مې ټول په وینو تک سور شو، ما وار خطا نه کړ، دستي مې په هغه تودو وینو د دېوال په هغه څنډه "PTM" ولیکل. کوم د چیتر گوزار به چې په ما خطا و په دېوال به لگېدلی و، تک تور تور به ئې دېوال لړزولی و، خو پاس کېمري ورکړم او مخامخ ولاړ فوځي بار بار وئیل چې لیکل منع دي، ما ووئیل "قسم په رب چې لیکم ئې." خو هغه لوبه لگیا وه، یو خوا بل خوا فریادونه، په زخمي پښو گرځېدل، د پهانسی انتظار، هم داسې وینې او په سزا به شپې ورځې تېرېدې.

چې یوه شپه بیا قراره نیمه شپه شوه، زما سترگې او لاسونه ئې را وتړل، هغه د تېزو فریادونو ځای ته ئې بوتلم اول ئې په هغه پخواني زنځیر کښې را ځوړند کړم، کرنه ئې سر ته را کړه د ستیل ټوپي ئې را په سر کړه بیا ئې په زمکه واچولم په چیترو او ډنډو ئې ښه ډېر ووهلم. له هغې پس ئې غټ جج ته پېش کړم، دغه غټ جج هم پښتون و. دا فوځي کورنۍ و، زما سره چې کوم د وکیل په ځای فوځي و هغه هم پښتون و غټه ږیره ئې وه. جج ته چې څنگه پېش شوم په افغانانو او پښتنو مشرانو پسې ئې ښکښلې شروع کړې. ما ته ئې ووئیل چې

نور سوالونه خوابونه پرېږده هغه واضحه ده چې ته غدار یې او د
 نورو هېوادونو څخه دې پېسې خوړلي دي خو دا راته ووايه چې
 ویدیو ولې نه جوړوي؟ فلاني جوړه کړه، فلاني جوړه کړه خو مونږ ئې
 شېر کوو نه په قران لاس درته ږدو، خو فقط ئې مونږ G1 ته وړاندې
 کوو چې ته نور له سختیو بچ شي. بهر حال لهجه ئې ورو ورو نرمېده
 او وې وئیل چې گوره! زموږ سره داسې مېلېسن شته چې در ئې کړو
 ستا خپل اختیار به په ځان ختم شي، چې څه مونږ غواړو هغه به کوي
 او هغه به وايي: ما ورته وئیل چې ضمیر مې نه مني، دا مېلېسن
 را کړه چې زه په ځان نه پوهېږم چې څه کوي هغه وکړئ: دستي سخت
 شو او په وکیل ئې غږ وکړ چې پلاس راوړه، پلاس ئې راوړو زما غټ
 نوک ئې په پلاس کش کولو، له حد زیات زور ئې ورکولو چې "دا هم
 وباسم جوړوي او که نه؟" ما وئیل "جج صېب! له دغه پړاو څخه یو
 ځل تېریم، بل رقم سزا گوره". بهر حال چې د ده سره کوم لوړ پروت
 ؤ، زه ئې په ستول کښېنولم هغه ئې راپورې مات کړ بیرته ئې د واپس
 پنجره ته کېدو امر وکړ. په پنجره کښې به مسلسل چکر لگول وو او
 درې وخته به سزا وه. داسې وخت تېریدو چې بیرته نیمه شپه شوه،
 بیا کسان راغلل زه ئې ترلې په دیکو راوویستم، چې راځه نن دې د
 پېهانسي وار را رسېدلی دی. بیا مې دا ټوله شپه په ټیټ سر په وهلو
 ټکولو تېره کړه. چې سحر شو دوه سپي ئې راخوشي کړل، وئیل ئې
 چې "په سپیو ئې وډارئ! پېهانسي اسان مرگ دی دا نه ورکوو ځکه
 چې ده د نوي نسل ټول ذهنیت ور خراب کړی دی، د پاکستان او فوځ

په حواله ئې غلطه شاعري او پروپېگنده کړې ده. سپوږمۍ به مې په سر،
مغزي، لاسونو او د وجود په ټولو برخو غاښونه ټینګول او پوره ئې
نه خوړم، صرف ئې د فوټبال غوندي اړولم را اړولم یو خوا بل خوا.

چې دا وار تېر شو ورځ پخه شوه، لمر سوځول زیات کړل پورته ئې
کړم په مټونو ئې ونيوم روان ئې کړم. له لږ پند وروسته مې قدمونه
جګ او ټیټ کېدل لکه په پټو کېښې چې روان وم. پټې ئې راڅخه
خلاصې کړې وئیل ئې سترګې بند ساته. مشین ئې را شروع کړ، زما
وېښتان ئې د سر، بریت او ږیرې را وخرول، نوکان چې دوه درې پاتې
وو هغه ئې را جوړ کړل خو غوښه ئې ورسره پرې نیوله د ګوتو. له هغې
پس ئې وئیل چې اوس سترګې خلاصې کړه، ما چې سترګې
خلاصې کړې په مقبره، هدیره کېښې ولاړ وم، یو خوا بل خوا مې
قبرونه وو. مخامخ ئې پینځه شپږ کسان ودرولي وو، څلور کسان د
ټوپکو تماچو سره ورته ودرېدل هغه ئې ووژل. له هغې پس نوی قبر
کیندل شوی جوړ شوی ؤ ما ته ئې امر وکړ چې "شاباش قبر ته کوز
شه"، زه ورکوز شوم، وئیل ئې چې "دا اخري وار تنګ دی، ووايه!
ویدیو کوي او که نه؟" ما وئیل "ډز کوي!" د قبر په غاړه ولاړ کسان،
په ترلې مخ او لباس ئې په وینو ککړ ؤ، ځینو ګیمټۍ بیلچې نیولې
وې، د دوو کسانو سره ټوپک تماچې وې. یو مې پښو ته ودرېد یو
سرتو، بولټونه ئې کش کړل په ماتي ټوپک ونيول. ما وئیل اوس ئې
ځای دی، ما مکمله په ښکتنځلو او په فوځ مرده اباد شروع وکړه. فکر

مې کوه چې غصه به ورشي دستي به ماشو ته گوتې کړي او وبه مې وژني، خو د ډېر درز غوبل نه وروستو کسان ما ته را کوز شول او دېوال دېوال ته ئې ووهلم، عن چې پې هوشه شوم. له هغې وروسته زه خو ورځې د ځان په حال نه وم، اوس چې فکر کوم، کله به د کلي په مرکه کښې وم، کله به يو ملگری راسره و کله بل خو چې چا ته به زه ورغېږېدم هېچا به ما ته ځواب نه راکولو. ما فکر وکړ چې زه مړ یم، دا زما روح د خلکو سره خبرې کوي ځکه څوک ځواب نه ورکوي. د دوه ډېرش (32) ورځو پورې چې زه حساب کوم ما مزاحمت وکړ، خپل تنگ، پښتو او افغانيت ملگرتيا څه نه څه راسره کوله، خو له هغې وروسته زه هېڅ په ځان نه پوهېدم. چې کله د څوارلسم (14) اگست ورځ راغله، توپې شروع شوې، هوائي فائرېنگونه پېل شول. ورو ورو مې په خبره سر خلاصېدو، د ځان په حال راتلم چې يو ځنور او ږيرور کس راته ودرېدو، زما سترگې پوزې هر څه اوبه اوبه وو. دغه کس د تورې چای پيال راته نيولې وه، وئيل ئې چې د سوات یم، سخت درسره زورېږم خو مکمل بې وسه یم، ته زړه مه خوره په هر صورت به ستا ویديو میدیا ته نه ځي، دوي دي جوړوي. ما زړه کښې ووئيل چې "اخ! د هغه جج د مېډيسنو قصه لکه چې رښتيا وه، ځکه زه دا څو ورځې مسلسل د ځان په اختيار کښې نه وم. په هر حال زما پښتنو وروڼو! زه ډېر کوشش کوم چې ټول رښتونۍ حال درته وليکم، خو بيا هم که له ما کمۍ بېشي راتلې بخښنه کوي، ځکه چې هغه ساعت عجيبه و سپکند په منته به حالات بدلېدل، خو زه بيا کوشش

کوم چې په ډېرو لنډو تېکو کېنې خپل قام ته د پښتنو سره د پاکستانی فوځ په زندانو کېنې روان ظلم ولیکم.

په فوځي قېد کېنې د شپږ نیمو میاشتو قیامت څخه پس د ورځې چغې شوې چې "ودرېږئ! مخونه دېوال طرف ته کړئ!" زه چې ودرېدم د شاله خوا غږ شو چې "کپړې درواخله!" ما چې کپړې ولیدې خپلې جامې مې وې، اوتو شوې هم وې. ما فکر وکړ چې هم دلته له میرانشاه څخه دې هم دا اوس خوشی کوي خو چې لاسو ته ئې امریکنی هتکړۍ راوچولې او مکملې ئې ټینګې کړې، زما د لاسو وینه ئې ودروله، گوتو ته نه تله، سترګې او مخ ئې بېخي سخت را بند کړل روان ئې کړم. دوه ساعته ئې په پښو ودرولم، بیا ئې ټینک (Tank) ته ور وخېژولم، ډېر په خواړۍ ور پورته شوم ځکه چې موټر نه ؤ د امریکاله خوا ور کپړل شوی هغه غټ ټینک ؤ. ما غصه ور وکړه چې هیلې کاپټر (Helicopter) ته مې خېژوئ چې موټر ئې کېښنولم. ډېر په خواړۍ په گوره ملا ئې کېښنولم. زړه کېنې مې ووتل چې زما هغه دوه ملګري به چرته وي؟ تر هغو مې د یو ملګري ټوخی وپېژند ما وټیل شکر دا خو دلته دی. چې گاډي حرکت وکړ نو انداز نه کېده چې کوم خواځي؟ زما لاسونه سخت په عذاب وو. کله کله به مې غاړې ته په ما د پاسه ولاړ فوځي د کمربند پټۍ مغزي ته راتله، ما فکر کوه چې پهانسی ته تیاری روانې دي خو تقریباً د - 3 4 ساعته سفر وروسته موټر په یو ځای ودرېدو، خاموشه خاموشي

وه چې زه ئې د ټانک (Tank) څخه ورکوز کړم نو په ما اواز وشو چې
 "گیله منه! فلانی یم". دا کس زمونږ د وزیرستان د سول حکومت
 تحصیلدار ؤ، هغه رانه تصویران وویستل نور ئې خپل سول موټر ته
 پورته کړم خو لاسونه او سترګې مې هغسې بند وو. لږ وخت پس ئې
 زما دواړه ملګري صدر زکیم وزیر او عیدرحمان وزیر هم دغه موټر
 ته را پورته کړل. موټر چې حرکت وکړ زمونږ سره موټر کښې یو د
 میرانشاه د جیل فوځي هم ناست ؤ، تر هغې زمونږ د وزیرستان د
 پولیسي حکومت مشر غږ پرې وکړ چې "هتکړۍ ترې ایسته کړه او
 سترګې ور خلاصې کړه". هغه فوځي هم داسې وکړل هتکړۍ او توبۍ
 ئې ټولې کړې له موټره کوز شو. دا ځای د بنو ستر فوځي کښت ؤ،
 مونږ چې څنگه سترګې خلاصې کړې نو دې خپلو درېو ملګرو د یو
 بل څخه مچې واخستې، سزه غاړې وتلو، سترګې د ټولو له اوبښکو
 ډکې وې. ما دوي برېښد کتل چې سلامت دي مات گوډ یا لېوني
 خونه دي، دوي زه کتلم. موټر چې له کښت څخه ووتو بهر لس اته
 ګاډي پولیس ولاړ وو هغه راسره روان شو. د بنو د سنتر جیل خواته
 ئې روان کړو، د لږ سفر وروسته بنو سنتر جیل ته ورسېدو. پولیسو
 وئیل چې فوځ مونږ ته په 3 MPO کپس کښې حواله کړئ، مونږ موزر
 خوشي کوو. هلته چې له موټر څخه کوز شو نو اول سترګې مې په
 خپل زنداني ملګري حنیف پشتین ښځې شوې، دا هغه کس دی چې
 د څلور کالو او درېو میاشتو پس له هم دغه سنتر جیل څخه خوشی
 شوی دی خو مونږ خبر نه یو. هله خدایه! دا بل رنگ خوشحالي وه چې

یو خوا مونږ عدالتي نظام ته ور وسپارلي شو او بل خوا مو حنیف پشتین ولیدو چې له زندانه راخوشي شوی دی. بهر جال له یو بل و جارېدو، خو پولیس بار بار سختي کوله چې زندان ته داخلېږئ! داخل شو خو مونږ ئې دلته بیا هم په ټول جېل کښې سخت او کسوري چکیانو یعنی کوچنیو پنځرو ته واچولو. ملاقات راباندې بند ؤ، ټیلیفون (Telephone) منع ؤ، د پنجرې څخه را ویستل منع وو خو دومره وه چې خبرې کېدې شوې، گپ شپ هم لگېدې شو او ما به کله کله زمزمې هم ښې په خلاص غږ کولې او هغه هم د حکومت خلاف.

شپږ اووه شپې مو په بېلابېلو پنځرو کښې وکړې، له هغې وروسته ئې درې واړه ملگري زه، زکیم او عیدرحمان یوې پنجرې ته واچولو. بېخي سره خوشحال وو یو بل ته، داسې ته محسوسېده چې مونږ په جېل کښې یو، مسلسل دوه درې شپې مو په وینه په مجلس سره تېرې کړې. پنجره بېخي وړه وه، چې یو ملگری به خوځېدو په بل به لگېدو. حمام لېترین په دغه چکۍ کښې دتنه ؤ خو دېوالونه یا پرده ئې نه وه، لکه په طبیعت چې د انسان د عزت نفس سره لوبې کوي. خو مونږ درې واړه یو بل ته له ورونو نژدې وو، په هر حال مو گزاره سره کوله، درې واړه د فوځي زندان له سختیو را تېر وو نو دا دلته سختي راته سختي نه معلومېده. خو چې شپه به شوه زما به ساه بندېده، دواړه ملگري به راسره په عذاب وو. دوي دواړو به د جېل پنجره گریوله، احتجاج به ئې کوۀ چې زمونږ ملگری مري هسپتال ته

ئی یوسئ! خو هیچا به زمونو غرنه اورېدو. ورته ومې وئیل چې
 دومره مې له پنجرې بهر کړه چې فقط دوه درې تېز قدمونه واخلم،
 خو وئیل به ئې "چې مړ هم شې له پنجرې د بهر راویستو اجازه نشته
 او نه داسې بڼه ډاکټر شته چې ستا علاج وکړي. بهر حال یوه میاشت
 چې هر رنګ وه پوره شوه. د ورځې پولیس راغلل چې هله تیاري کوئ
 ستاسو د جیل وخت پوره شو، رهائي مو ده. مونږ زر زر خانونه تیار
 کړل چې کله بهر له هر پړاو څخه تېر شو خو چې د جیل په لویه دروازه
 ور بهر شو نو پولیس ولاړ و، بیرته ئې زمونږ لاسونو ته هتکړې را
 واچولې، څلور پینځه مقدمې ئې رایاندي جوړې کړې وې، وئیل ئې
 دې کښې مو د نیولو امر شوی دی. بس مو ترانو ته ئې ورپورته کړو،
 سټي تهانې ته ئې یوړو، شپه مو پنجره کښې تېره کړه، د ورځې په
 مخ ئې عدالت ته پېش کېدو ته روان کړو، چې عدالت ته ورسېدو نو
 د PTM دومره ملګري راغلي وو چې شمار ئې نه کېدو ټول عدالت
 ډک و. جج امر وکړ چې د دغه بندیانو کپس زر زر وکړئ هسې نه چې
 کوم ګډوډی را منځ ته شي. د ترهګري عدالت ته ئې وړاندې کړو،
 جج ډېر مشر سړی و، زمونږ له خوا دولس وکیلان ورمخامخ شول،
 جج دستي زما غزل شروع کړ:

"ستا په بېلتون دومره غمژن یمه چې حد نه لري"

په هر صورت شپږ پینځه ورځې ئې نور هم زندان ته د لېږلو امر صادر
 کړ. بهر چې ئې را وویستو نو ملګري رانه چاپېر وو، اخر زما سترګې

په خپل وراره ښځې شوې، دا وراره مې هم د دې مبارزې کلک ملگری و چې رانیزدی شو سترگې ئې ډنډ وې خو ما ته ئې خنډل. له روغې وروسته مې د مور تپوس ترې وکړ چې "مور مې ژوندۍ ده؟" وئیل ئې "هو!" د ټول کور کلي وطن حال ئې راکړ او زېږې ئې راباندې وکړ چې خدای پاک لورکۍ هم درکړې ده. نو زیات خوشحال شوم او ورته مې ووئیل چې لور به مې "زرغونه انا" نومېږي. ده ووئیل چې "سمه ده! زه ځم چې سیا مورکۍ راولم چې درسره وويني، ځکه چې هغې ته سل رنگه خبرې شوې دي چې زړه ئې ډاډه شي." زه له دې پس چې ستي تهانې ته راورل شوم نو ټوله شپه مې د مور د راتگ په خوشحالی کښې تېره کړه. چې سحر شو نو پنجرې ته کس راغی چې ځان برابر کړه راځه د باندې کوټې کښې به له مور سره وويني. مور مې چې راغله زما کوچنۍ لورکۍ چې ما ته له گردې نړۍ گرانه ده هغه هم په وړو وړو قدمونو را روانه وه، چې زه مورکۍ مې له یو بل سره ملاو شونو د هغه وخت د لیکلو توان نه لرم...

بس درې شپې مو دلته ستي تهانې کښې وکړې. وار په وار به ملگری ملاقاتونو ته راتلل، دوايانې او علاجونه ئې نور هم راباندې تېز کړل، دلته درې ورځې ډېرې په خوند تېرې شوې. له هغې وروسته ئې بیا ستر جېل ته ولېږلو خو دا ځل بهر په عام جېل کښې له نورو خلکو سره په ۸-۱ بارک کښې قید شو، بس دلته بیا بېخي دا نه محسوسېده

چی دا جیل دی. پینخلس شل ورخی پس می دا دوه ملگري هم خوشي کرل شول، زه پاتي شوم زما کيسونه لريزيات وو.

خو د لرو شپو پس ئي زه بيا هم هغه پنجرې ته منتقل کړم کومو کښې چې اول بند وم. بېخي زياتی ئي راسره پيل کړی ؤ، ټول عمل غیر قانوني روان ؤ راسره خو چې دوه اوونۍ تېرېدې نو مابښام کس راغی چې هله راوځه! د خوشي کېدو امر دې وشو ما ووئيل خدايه! دا مابښام، فکر مي وکړ چې د پنجاب زندان ته به دې لېري خو د جیل نه ټولو پراوونو چې را تېر شوم بهر نور پوليس نه وو، دوه درې ملگري راغلي وو. مابښام ؤ موټر ئي تيار ودرولی ؤ، په ډېرې تادی ئي موټر کښې کښېنولم او موټر ئي په تېزۍ روان کړ. دا وخت بېخي سخت ؤ، د غلامۍ احساس راته دومره راتېز شو چې ما په دې دومره نهه مياشتې بند کښې نه وو ژرلي مگر دلته مي د قام په بې وسۍ او غلامۍ له سترگو بې اختياره اوښکې راغلي. خبر ملگري بېخي خوشحال وو، کور کلی راته په انتظار ؤ چې راځي. مگر ما چې تپوس وکړ په کوټه کښې د شهيد ارمان لوني تلين غونډه را جوړه وه، فېصله مو وکړه چې اول به د کور د تلو په ځای د ارمان تلين ته ځو بيا کورونو ته. هم هغسې مو وکړل د کوټه په مخ مو سفر پېل کړ، نور مخکښې حالات پښتنو د ميديا له لارې کتلي دي ليکلو ته اړتيا

نشته.

د یویشتمې پېړۍ دوزخ | 54

دا و زما خپل داستان چې شخصي په ماتېرو خو زما سره یو خوا بل خوا په پنځرو کښې د وزیرستاني مېندو نور هم لسگونه زامن د پنجا بیانو په بند محکوم وو. د هغو نورو ټولو د ترهگری کپسونه وو، په چا به الزام و چې تا طالب ته لاس ورکړی، چا ته به ئې وئیل چې ته د طالب سره په موبائل غږېدلې یې، څوک طالب ته د ډوډۍ د ورکولو په جرم، څوک طالب ته د شپې ورکولو په جرم راوړل شوي وو. ما لسگونه داسې کپسونه او داسې وزیرستاني ځوانان ولیدل چې په زور ترې یا ترهگر جوړېدل او یا د حکومتي ادارو سورس، جاسوسان. خو دا یوه قصه به ئې زه د بېلگې په توګه دلته ولیکم.

زما سره یو د کم عمر وزیرستاني ماشوم قېد و. د هغه خوتې ورماتې شوي وې، چغې به ئې وهلې چې سخت دردېږم، هغه ئې اته څلوېښت (48) شپې ورځې وینس ودرولی و، رنگ رنگ سزاګانې ورکړل شوي وې. د هغه خپل جرم دا و چې په لاره طالبان پرې راغلي وو مازي ئې سترې مۀ شي ورسره کړي وو خو ده ته ئې سزا په دې وجه ورکوله چې ته اوس دا ومنه چې ما ریموت بمونه فوځ ته ښخ کړي دي ور چاودلي مې دي، په فوځي چاونیو مې بریدونه کړي دي. رنگ رنگ جرمونه ئې پرې منل، هغه به منل نه، دوي به دا سزاګانې ورکولې. د ټولو کم عمره وزیرستانیانو ماشومانو څخه به ئې په زور دا ویډیوګانې جوړولې چې ووايه چې زما سره طالبانو دا کارونه کړي دي، بلیک مېل کول به ئې، بیا به ئې چې بلیک مېل کړل نو دوي به خپل د

سورس پٽه شکل استعمالول. پٽه نورو خلکو به ئي گواهاني پري کولي
 چي خٽه به د دوي خوبنه وه هغه کارونه ئي پري کول. دوه دري سورس
 د فوخ او ادارو لپاره چي کار کوي، هغه د تارگت کپلنگ يعني
 هدفی برید گرنی راوړي وو، پٽه هغوي پسې د فوخ بریگیدئیر پٽه خپله
 راغی او دوي ئي ډېر پٽه پروتکول له هغه جیل څخه خوشي کړل. دغه
 کسان هم وزیرستانیان وو مگر د حکومتی ادارو لپاره ئي کار کولو.
 چي هر وزیرستانی ځوان به دوي قید ته راوړلو نو پٽه زور زبردستی
 او وهلو ټکولو به ئي جرمونه پري منل. بیا چي کوم به دوي انټرمېنت
 سنټر ته لېږل هغه به ئي تر پینځه ویشت (25) کالو پوري بنديان کول،
 کومو به چي د دوي قصه منله هغه به دوي د ځان لپاره سورس جوړول.
 لنډه دا چي دغه جیل د ترهگری د ختمولو او د سزا جزا ورکولو لپاره
 جوړ و، خو دا جیل د ترهگری د جوړېدو د مرکز په څېر استعمالېدو.
 زه له خپل خدایه ډېر شکر گزاریم چي پٽه مائي دا هر خټه عملي ولیدل،
 خپلي مبارزې ته ئي لا هم چمتو کړم ځکه چي کوم ظلم جبر هلته د
 وزیرستانی ځوانانو سره کېدو د نړۍ په تاریخ کې ئي ثاني نشته.

خلورم خپرکی

د گيله من وزير د زنداني داستان يو نظم

راشه! چې هېر دې شي د ظلم هر قانون پښتونه!
 چې درنه هېر کړي هغه یزید، نمرود، فرعون پښتونه!
 په ما هم دغه جبر تېر دی نن پرون پښتونه!
 مختصر واوره د "فوخي زندان" مضمون پښتونه!
 ای! دغه قېد کله د عام په شان زندان په خپرؤ؟
 دغه زندان سم د ژوندو د قبرستان په خپرؤ
 یوه وره غوندي کوټه وه د بکسې په رنگه
 زه پکښې قېد ومه د مړي د دهانچې په رنگه
 د دې کوټې به وینې وینې دېوالونه مات وو
 له ډېر تنگون نه پرې قېديانو خپل سروونه مات وو
 د دې کوټې په دېوالو پورې مازغه ښخ وو
 د انسانانو وینې، زوې او وېښته ښخ وو
 په دې کښې تش په اسوېلیو عبادت بندېزؤ
 په دعاگانو، های هو په تلاوت بندېزؤ

دومره گرمی به وه چې سم به په خولو کښې لوند وم
 خو خوله دومره لکه سم چې په اوبو کښې لوند وم
 دغه وړه کوټه به ټوله له مېړو ډکه وه
 ټوله له ماشو، خشراتو، تکلیفو ډکه وه
 بس لنډه دا چې دا له هر قسمه سختو ډکه وه
 په دې کوټه کښې وه په خوب او په آرام پابندي
 خوب آرام څه چې وه د خدای په تش سلام پابندي
 پوره یوه میاشت ما په ولاړه گرځېدو تېره کړه
 دوي شپه او ورځ په ما په چغو او نعرو تېره کړه
 چې په ولاړه به مې سترگې پټېدې له خوبه
 لا به په ما چې ناڅاپي چې راتلې له خوبه
 نو دوي به سترگو ته ترېښې تودې اوبه را توي کړې
 لکه د اور گرمې اوبه به ئې په زړه را توي کړې
 بیا به ئې پښې زما وروستی د پنجرې نه بهر
 زما تلې به ئې ورکش کړل د پښې نه بهر
 بس څو کسان به وو دستي به شول شروع په وهل
 زما په پښو پورې ئې شپږ اته لوړ ماتول
 بیا به په هغه وینو ډکو پښو ولاړ ومه
 لاس تر شا بند او سترگې بند، تر څو شپو ولاړ ومه
 چې به یوه وخت ډوډۍ راتله له دې قصو ډکه وه
 ټوله په شامخ له سرو کښیو او چینجو ډکه وه
 ما سره څنگ په څنگ یو بل بې گناه ځوان قېدي و
 د بل ځای نه و هم د دې وزیرستان قېدي و
 فوځ په زوره پورې تلی کړی هېڅ بد ئې نه وو

سزا ئې دومره ورکوله چې هېڅ حد ئې نه و
 اففف د هغه ځوان هغه نعرو له ما نه زړه وړې دی
 هغه فریاد، هغه سوړو له ما نه زړه وړې دی
 خو دغې یوې قصې ئې سم له ما نه زړه ویستی دی
 د بې خودۍ حال کښې ئې دا چغه بار بار وهله
 چې "ظالمانو! د الله او د رسول په خاطر
 زه بې گناه یم چې وره لور مې یتیمه نه کړی!"
 چې دا میاشت تېره شوه یوه بله د تختې کوټه وه
 په دې کښې بل رنگه ماحول و د بجلۍ کوټه وه
 د دې کوټې په دېوالو عجب شیان ځوړند وو
 په چارو غوڅ غوڅ حلال شوي انسانان ځوړند وو
 یو خوا جتکې، پلاس د نوکانو د ویستو سامان و
 بل خوا ځنځیر و، د پهانسۍ ځوړندېدو سامان و
 زما لاسو ته ئې تر شا هتکړۍ واچولې
 بیا ئې زما په مخ هغه تورې پټۍ واچولې
 پلاس به ئې را واخستو له ما به ئې نوکان ویستل
 دغه نوکان ئې تش په جرم د افغان ویستل
 د کوټې له چته را ځوړند و یو سپین دروند ځنځیر و
 د وینو بوي ترې تلو لږلې ټول په خون ځنځیر و
 په دې ځنځیر کښې به زه نیمه نیمه شپه ځوړند وم
 لاس، یو خوا پښې، بل خوا سر، بل خوا عجیبه ځوړند وم
 د مخ له خوا ئې د کرنټونو په تارو وهلم
 شاته پر ملا ئې په چیترو او ډنډو وهلم
 خو خدای گواه دی ما په هر حال کښې دا شعروئیلو چې

زۀ عام وجود یم، خاورې کېږم به فاني به شمه
 خو که پۀ ننگ د وطن مړ شوم قيمتي به شمه
 قامي لښکر ته زۀ د سر او ماله تېر ور ګډ یم
 نو پۀ دې نۀ یم چې پۀ دار يا زنداني به شمه
 ما که پۀ ننگ د افغان کلکه توره وترله
 اصلي وارث د خوشحال خان او ابدالي به شمه
 که مې د ستا پۀ شو کېدلي اوربل ننگ نۀ وکړو
 د وطن پېغلې! خپل تاريخ ته تهمتي به شمه
 که د بند وينه مې تويه شوه پۀ حق د مظلوم
 کيله منه! افتخار د خپل پردي به شمه

پۀ دې کوټه کېنې يوه د اوسپنې چوکۍ پرته وه
 پۀ دې چوکۍ کېر چا پېر توره زولنۍ پرته وه
 بيا ئې پۀ دغه چوکۍ وترلم، سم ئې بند کړم
 بېخي مې ساه اخستې نۀ شوه سم محکم ئې بند کړم
 دغه چوکۍ لۀ لاندې ورو ورو ګرمېده را پسې
 بوي به راتلو د تن جامه به سوځېده را پسې
 پۀ دې چوکۍ ئې لګول د برق پۀ تار شاتونه
 د اور لمبې وې، را کول به ئې بار بار شاتونه
 ځينې سزاوې خو پۀ خلۀ د يادېدو نۀ دي
 ځينې لمحې د يادېدو بيانېدو نۀ دي
 دوي هڅه کړه زۀ ئې پۀ مارانو لړمو خوړلم
 ژوندۍ انسان وم پۀ ژوندوني ئې پۀ سپو خوړلم
 يو ږيروم سړی راتلو چې خوشخبري درکوم

نن به سحر د اذانه په وخت پهانسي درکوم
 زه به خوشحال شومه چې شکر دی چې زر مړ شمه
 چې بې تنګي را نه ونه شي بهادر مړ شمه
 بس هره شپه به ئې وئیل چې نن تیار وسه!
 د پهانسي وخت دې را نزدې شولو بېدار وسه!
 ما ته به بیا مې مور، ماشومه لور را یاده شوله
 خو د وطن به هره پوره مور را یاده شوله
 ما وئیل که مرم شکر په تنګ د مظلومانو مرمه
 زه د وطن په کونډو، پورو، یتیمانو مرمه
 چې به سحر شو په دیکو به ئې روان کړمه زه
 بس په چیترو او ډنډو به ئې روان کړمه زه
 سترګې مې بند په زخمي پښو به ئې روان کړمه زه
 د لږ مزل نه پس عجب حادثه راغلله
 هر خوا قبرونه وو د مړو هدیره راغلله
 زما و مخ ته ئې ډېر د کم عمر ځوانان و وژل
 په یو ساعت کښې ئې څلور پینځه کسان و وژل
 تیار و جوړ و، زه ئې لاندې ژور کان ته کوز کړم
 دوي ظالمونو په ژوندوني قبرستان ته کوز کړم
 پاس ئې په غاړه په ترلې مخ کسان ولاړ وو
 په وینو رنگ د انسانانو قصابان ولاړ وو
 ځینې وې لاسو کښې ګیمټې ځینې بیلچې نیولې
 ځینې وې زما په سر توپکې، تمانچې نیولې
 وئیل ئې چې اوس وایه! زمونږ قصه منې او که نه؟
 اخري وار تنګ دی دا خپل سر دې ساتې او که نه؟

خو ما ور غبرگه کړه چې شابه شی! گزار کوی!
 زر زرمې و وژنئ! دڅه شي انتظار کوی؟
 ای! که زره زره، توتیه توه، نیم نیم شمه
 افغان پښتون یکه قسم دی که تسلیم شمه
 بس لنډه دا چې دوي پرې پوې شول چې یوه نه مني
 ای! دغه ځوان په هوش هواس زموږ قصه نه مني
 بس یو څو ساعته شوم بې هوشه، زما حال بدل شو
 زما په ځان اختیار شو ختم، زما خیال بدل شو
 داسې ماحول جوړ شو چې شورا سره ورور په قید کښې
 زما وراره، ماشومه لور او زما مور په قید کښې
 له یو خوا، بل خوا د چیترو اوزونه راتلل
 ماته د وروڼو او ورېرونو فریادونه راتلل
 پس له دې بعده چې دوي ما باندې هرڅه وئيلي دي
 زه په دې پوې نه یم چې ما بد او که ښه وئيلي دي
 نو پښتنو وروڼو! زما دا مختصر بیان و
 دا په ما تېر په فوځي قید کښې د محشر بیان و
 خو خدای گواه دی، ای! له ما څخه دا قران پوره دی
 دغه قسم له ما په هر یوه مېدان پوره دی
 په دې اخر وخت کښې ما د خپل پرهر په وینو
 د تور دندان په دېوال دغه بېت لیکلی دی چې
 که وم ژوندی د ازادۍ د اتڼ برخه به یم
 که چرې مړ ومه نو زېږی مې تر گوره راوړئ!
 ځکه چې ما و خپل اولس ته په بار بار وئيلي
 دا مې په شعر او په تپه کښې دي په جار وئيلي
 چې یا وطن! او یا کفن! دا مې شعار دی
 پښتانه! را وینئ! دا مې کار دی
 ما د حق په لار قبول دی په سترگو

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library